

Jó Pajtás

A celjei (Szlovénia) Likovni svet művészeti magazin immáron 16. alkalommal hirdett nemzetközi jellegű képzőművészeti pályázatot, melyen sikeresen szerepelt a szabadkai EmArt Műhely két növendéke: **Bencun Mia** és **Bojana Vlahović**. A folklór témára készült alkotásukért mindketten 2. díjban részesültek. Egyébként az idei pályázatra a világ 35 országából összesen 8000 alkotás érkezett. A zsűri 9 első és 60 második díjat osztott ki.

EMI

Bencun Mia festménye

Bojana Vlahović CD-karca

Interaktív foglalkozások

Iskolánkban (Petőfi Sándor iskola, Újvidék) az idén is megtartottuk a márciusi interaktív foglalkozássorozatot mintegy tizenkét leendő első és óvodás jelenlétében.

A foglalkozásokon a nagyfokú kreativitást igénylő drámajátékok mellett egy számítógépes oktatóprogram is elkápráztatta az ovisokat, kézműveskedhettek, tanulhattak a környezetvédelemről, megszólalhattak egy új nyelven, és elbarangolhattak a matematika csodálatos világába is. Minden foglalkozásra a jókedv, az emelkedett hangulat volt a jellemző. A leendő elsősök hűségesen jöttek minden szombati foglalkozásra, és sajnálták, hogy csak márciusban volt lehetőségük eljárni iskolánkba.

A foglalkozásokat az iskola tanítói és tanárai vezették az alsós kisdíjak segítségével. A találkozások vezetői a következő pedagógusok voltak: Szatmári Melitta (drámajáték és számítógépes oktatóprogram), Monoki Julianna és Milosavljević Ildikó (hagyományápolás-gyöngyfűzés), Lukács Dóra, Tóth Hajnalka (környezetvédelmi téma játékosan), Bálizs Magdolna, Mendrei Györgyi (matematika), Bogdán Eleonóra (német nyelv).

A foglalkozásokon a leendő elsősök belekóstolhattak iskolánk életébe, megismerkedhettek a tanító nénikkel, tanító bácsikkal, tanárnőkkel, tanárokkal, az iskola épületével. Kipróbálhatták azokat az eszközöket, játékokat, amelyeket az iskolában majd nap mint nap használni fognak. S mindezt játszva. Örömmel és vidáman! Fontos szempont számunkra, hogy a gyerekek úgy üljenek majd naponta be az iskolapadba, hogy közben jól érezzék magukat.

Sz. Mel.

Hiszem is, meg nem is...

„Évezredekkel ezelőtt még nem lehetett különválasztani az asztronómiát és az asztrológiát, vagyis a csillagászatot és a csillagjós-lást. Ha azonban ma összekeveri őket valaki, az olyan jellegű, mint amikor valaki Budapestet keveri össze Bukaresttel. A csillagászok az elmúlt évezredek során rengeteg tapasztalatot, ismeretet gyűjtöttek össze az égitestekről. Megtudták, hogy a bolygók miért »bolyonganak« az égen, milyen az összetételük, légkörük, felszínük. A Vénusz, a szerelem bolygója például vastag szén-dioxid-légkörrel rendelkezik, felszínén a nyomás 90-szerese a földiének, a hőmérséklet pedig majdnem 500 Celsius-fok. Ilyen környezetről aligha a mennyei szerelem jut az ember eszébe, sokkal inkább a pokolra emlékeztet...” (Trupka Zoltán)

A csillagászok nem hisznek a csillagjósoknak, ezt ez az idézet is bizonyítja. Pedig kevés olyan lap van, mely nem közöl horoszkópot, mely szinte hozzátartozik a hétköznapijainak-hoz, akár hiszünk benne, akár nem.

Hisznek-e a péterrévei Samu Mihály iskola tanulói a horoszkópban? Elmesélik. Beszélgetőtársaim Samu Barbara magyartanár nő tanítványai: a hatodikos **Decsov Elvira**, **Nagy Zoltán**, **Goór Imre**, **Tóth Tamás**, a hetedikos **Gecső Edina** és **Kiss Szabolcs**.

Elvira minden újságban elolvassa a horoszkópot, s megtörténik, hogy éppen az ellenkezőjét olvassa egyik vagy másik helyen.

– Hiszek a horoszkópban – jelenti ki Elvira –, s mindig elolvasom. Igyekszem úgy viselkedni, ahogyan írja. Ha arról olvasok, hogy valami rossz fog velem történni, akkor arra törekszem, hogy nehogymég történjen. Igaz, volt már, hogy elolvastam a horoszkópomat két újságban is, s ellentmondásos dolgokat tapasztaltam. Például a szerelmi ügyekben

leírtak nem váltak be. Ezért néha hiszem is, meg nem is, amit jóslnak. A családom nem hisz benne, s azt mondják előbb-utóbb majd rájövök, hogy nem igaz, amit írnak.

Edina teljes mértékben hisz a horoszkópban leírtaknak. Nem ügylet, s ez lett a veszte.

– Egyik héten egész szerdáig csak az egészségemre figyeltem – kezd a mesélésbe Edina –, ugyanis azt olvastam a horoszkópban, hogy vigyázzak, mert valami bajom lesz. Szerda volt, emlékszem, s úgy elestem az osztályban, hogy egy hétig nem tudtam lábra állni. Kificamodott a bokám, s Újvidékre kellett menni, ahol bekötötték. Két hétig feküdnöm kellett, nem is mehettem iskolába. Egyszer meg azt írta a horoszkópom, hogy megtetszem egy fiúnak. Ez is bevált: jelentkezett is a fiú. Szerintem érdemes odafigyelni a leírtakra...

Tamás is azért hisz benne, mert már sokszor bevált, amit a horoszkópja írt. Bátorabb lett, meg merte szólítani a kizsemelt lányt...

– Hiszek benne – mondja Tamás –, mert már sokszor úgy történt minden, ahogyan a horoszkópban olvastam. Ha azt írja, hogy ügyeljek az egészségemre, akkor jobban vigyázok. Egyszer meg azt írta, szóljak annak a lánynak, aki tetszik, mert én is tetszem neki, meg hogy jól alakul majd a kapcsolatunk. Fölbátorodtam, s nem is bántam meg. Igaz, egyszer meg azt írta, hogy a barátaim el fognak hagyni. Ez nem vált be, mert még jobban jobban voltam velük.

Szabolcs is úgy van vele, mint Elvira meg Tamás, Néha hisz benne, néha nem.

– Az interneten szoktam elolvasni néha – mondja Szabolcs –, de az nem tetszik, hogy nagy általánosságon ír. Ha azt olvasom, hogy törekedjek, hogy elérjem a céljaimat, meg

hogy azon a napon szerencse ér... akkor jobban tanulok. Ilyenkor arra gondolok, hogy felelni fogok az iskolában, mert valójában az a célom, hogy jó jegyeim legyenek. Általában hét elején szoktam elolvasni, s arra a bizonyos szerdai napra is az volt leírva, hogy vigyázzak a hozzám közel álló társaimra. Ha a horoszkómora hallgatok, Edinának nem kellett volna két hétig nyomni az ágyat. Az úgy volt, hogy az osztályban engem meglöktek, s Edinának estem... Egyszer meg kirándulni akartunk, de azt írta a horoszkópom, hogy ne is induljak el, mert rossz idő lesz, meg hasonlók. Közben nem is lett eső, én meg otthon maradtam. Ezért nem mindig olvasom el, mert nem mindig válik be a jóslás.

– Én egyáltalán nem hiszek a csillagjósolásban – jelenti ki Zoli. – Igaz néha, ha elolvasom, a véletlen folytán bejön. Millióan vannak például, akik a Skorpió jegyében születettek, s azokra ugyanaz lenne a jellemző? Én a csillagászoknak hiszek, s ajánlom azokat, akik teljes mértékben hisznek a horoszkópoknak. Jó lenne, ha több tudományos írást olvasnának ezzel kapcsolatban. Szerintem pénzért készítik a csillagjósok a horoszkópot, s lehet, hogy maguk sem hisznek benne.

Imre sem hisz az ilyenfajta jóslatokban, még az újságokból is kihagyná őket, ha rajta múlna.

– Nem hiszek benne, mert ahány újság, annyi féle jóslás – véli Imre. – Ritkán olvasom el, de még sosem teljesült, ezért nem hiszek benne. Szeretném, ha a Jó Pajtásban a horoszkóp helyett inkább keresztretjtvény vagy vicc lenne. Vagy egy-egy iskola tanulóival beszélgetnének el, mint ezúttal is.

Koncz Erzsébet

A XV. Kőketánc

A szép mozgás a szem muzsikája (Anatole France)

Szemet gyönyörködtető élményben volt része annak, aki eljött szombaton, május 21-én az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörbe, hogy végignéze a fiatal tehetségek játékát, táncát. Ugyanis ekkor tartották meg 15. alkalommal a Kőketáncot, az énekes népi gyermekjáték- és néptáncvetélkedőt. Szinte az egész Vajdaság területéről érkeztek táncosok.

A rendezvényt a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének népzenei szakosztálya és az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör szervezte meg a támogatók segítségével. Az idén is nagyon tömeges volt a verseny, mintegy ezerháromszáz résztvevő mutatkozott be, összesen 59 versenyszámot láthatott a közönség.

Reggel kilenc órától késő délutánig tartott a verseny, s szerintem itt mindenki győztes volt, mert csak anyanyelvi különbség volt egy-egy táncsoport előadásában. Nemcsak a táncukban, hanem a szép ruhákban, a zenekarok muzsikájában is gyönyörködtünk. Dehát nem beszélhetünk versenyről, ha nincs bírálóbizottság. Ezúttal Taba Csaba, Lázár Katalin és Szerda András döntött.

A népi játékok kategóriájában a zsűri kiemelt aranyminősítéssel jutalmazta a szenttamási Csintekeringő gyermekcsoportot és a hajdújársi Pitypang tánccsoportot.

Ezüst oklevélben részesült a zentagunaras Pimpipalé csoport, az óbecsei Kenderkóc gyermekcsoport, az adai Füzi Óvodacsoporthoz, és a gunarasi Dózsa György iskola csoportja.

Bronz oklevelet kapott a martonosi Pitypang néptáncgyűttes, a bácskossuthfalvi Bokréta táncsoport, illetve az óbecsei Samu Mihály iskola Iglice gyermekcsoportja.

Az alsós néptáncsoportok között a zsűri nem osztott aranyminősítést, ezüstminősítést kapott az óbecsei Csiperke táncgyűttes és az adai Apróka néptáncsoport, míg a szabadkai Pulyák táncgyűttes, az újvidéki Mitugrász gyermeknéptáncsoport és a ludasi Koppanó táncsoport bronz oklevelet érdemelt ki.

A felsős néptáncsoportok közt a zsűri összesen hét díjat osztott ki. Az óbecsei Kiscimbora táncgyűttes, a kishegyesi Garagulya táncgyűttes és a péterrévei Kabóca néptáncsoport aranyminősítést kapott, ezüst oklevélben részesült a topolyai Cickom táncgyűttes, bronzoklevelet kapott a Jártatos táncgyűttes Szabadkáról, a nyékincai Csicsóka és a törökbecsei Kópé táncgyűttes.

A vegyes korcsoportban aranyminősítésben részesült a magyarkanizsai Tisza Néptáncgyűttes, a bácskossuthfalvi Cimborák néptáncsoport, az óbecsei Bekecs táncgyűttes. Ezüst oklevélben részesült a Topogós táncgyűttes Szabadkáról, a horgosi Cibere táncgyűttes, míg három csoport bronzminősítést kapott: Kőris és Pitypang táncsoport, a péterrévei Tisza Mente Közművelődési Egyesület utánpótlás csoportja és a szenttamási Pitypang táncgyűttes.

A szólótánc kategóriában kiemelt aranyminősítést kapott az óbecsei Szerda Ákos és Pásztor Tímea. Aranyminősítésben részesült az óbecsei Kovács Jónás és Tóbiás Vivien, ezüst oklevelet kapott az óbecsei Brasnyó Mihály-Brasnyó Emese és Csernyák Hunor-Molnár Kinga, míg bronz oklevelet érdemelt ki a szabadkai Szakács Tamás-Varga Petra páros.

K. E.

Kőris és Pitypang

Csicsóka

Kabóca

Kiscimbora

Koppanó

Virgonc

Horgos, kampós, szőrös csipkelődők

A növényvilág fullánkossai

A törzsfajlódás során az önvédelem számos módja alakult ki a növényvilágban. Elfásodó, kemény kéreg, tövissek, tüskék parányi, nemritkán mérgező dárdák vagy éppen fortélyos vegyi fegyvertár segíti a túlélést. Ezek riasztóan hatnak a legelésző állatokra, de gyakran az ember is megtapasztalhatja a csaláncsípés kellemetlenségét vagy éppen a növény felületén meredező kampók, horgok tréfát nem ismerő „karcosságát”. Előfordul a mechanikai és kémiai fegyverek együttes alkalmazása is. A parányi injekciós tűk hegye előtt nincs akadály. A bőrbe fúródva a „mérgező molekulák” millióit juttatják a szervezetbe, a szúrás helyén viszketést vagy égető, csípős érzést okozva, esetleg nagyobb bajt is előidézve.

A mondás szerint „csalánba nem üt a ménkű”, azaz a haszontalan embernek, értéktelen dolgoknak alig eshet bajuk. A csalánt tehát a magyar nép nem tartotta sokra, annak ellenére, hogy jószágait etette vele (például a kislábak és a sertések kedvelt csemegéje), sőt, fiatal hajtásaiból levest és főzeléket is készítettek. A népi gyógyászat szintén használta: leveléből köhögéscsillapító, vizelethajtó és erősítő teát főztek, reuma, köszvény és cukorbetegség ellen használták, míg gyökerének a főzetével bérhurtot gyógyítottak. A csalán B₂-, C- és K-vitamin, valamint kálium, kalcium, magnézium, foszfor és szilícium gazdag forrása. Az élelmiszeripar belőle állította elő a cukorkák és sütemények festéséhez használt „ipari levélzöld”-et, azaz klorofillt. A növény szárából nyert rostból pedig szövetet is készítettek.

Miként a csöves méregfogó kígyók és a fullánkoss hártványasszárnyúak az állatvilágban, a csalánok a növényvilágban már jóval az ember előtt „feltalálták” az injekciós tűt. A csaláncsőr egyetlen megnyúlt sejt, amelynek alsó, kiszélesedő részében van a csípős nedv. A szőr rendkívül vékony hegyén gömbös „buborék” van, amelynek a fala kovásodott, és érintésre könnyen letörik. Az így létrejövő tű befúródik a bőrbe, és a sebbe jut belőle a gyulladást okozó hangyasavat, gyantasavat, hisztamint, enzimeket és szerves sókat tartalmazó nedv. A csalán csípős hatásáért elsősorban a gyanta- és a hangyasav felelős, de a növény csak friss – zöld – állapotban csíp.

A nemzetség szerint a tudományos neve (*Urtica*) némelyek szerint a latin urere = égetni szóból származik. Számos népi nevét feljegyezték: csollyány, csallány, csollya, csollány, csohan, csován, csanál, csana, csona. Székelyföldön csián a neve. A hasonló levél alakú (főleg ajkakos virágú) növényeket a nép gyakran hasonlította a csalánokhoz: a fekete pesztercét néhol „bujdosó csalán”-nak hívták, a *Lamium nem-*

zetségnek pedig árvacsalán lett a „hivatalos” magyar neve.

A csalánok zöldes színű virágai kevésbé feltűnők, emiatt szélmegporzásúak. Rövid szártagú szaporítóhajtásaik egyivarúak. Egy- és kétlaki fajaik egyaránt ismeretesek. A porzós virágimbóban a porzók görbültek, kinyíláskor hirtelen kiegyenesednek, és a virágport kiszórják. A termős virág bibéje ecetszerű.

A csalánnak hazánkban három faja fordul elő, csípésük szerencsére korántsem ennyire veszélyes. A közismert nagy csalán ország-szerte gyakori, a nem túlságosan száraz és tápanyagokban gazdag talajokon sokféle (akácokban, zavart, gyomos termőhelyeken, trágyadombok környékén) láthatjuk. Eredetileg valószínűleg – nitrogénben dús talajt kedvelő több más fajjal együtt – a szurdokerdők lakója lehetett. Változatos levélalakja alapján számos változatát írták le. Rendszerint kétlaki. Hajtásain a fullánkosszörök mellett egyszerű szőröket is találunk. A kis csalán jóval kisebb termetű, egylaki növény. Levellei tojásdadok vagy ke-rekdedek. Legfeljebb ötven centiméter magasságot elérő, felemelkedő vagy felálló hajtású, egylaki, egyéves faj. Hajtásain kizárólag csaláncsőrök figyelhetők meg. A virágzatok levélhónaljiak, sok termős és kevesebb porzós virágból állnak, amelyek májustól novemberig nyílnak. A legritkább hazai faj a kúszó csalán, amely láperdők, ligeterdők és vízállások ritka, védett faja. Bizonyos években tömegesen látható, majd utána ugyanott évekig hiába keressük. Hajtásain csak fullánkosszörök találhatók, töve hosszan tarackol. A levélhónalji virágzatok tövében helyezkednek el az apró termős virágok, míg a csúcson rendszerint kisebb számban a nagyobb porzós virágok.

A csalánokhoz hasonló mechanizmusok a növényvilág más csoportjaiban sem ismeretlenek. A növények jó része – mivel az őket fogyasztó növényevő állatok elől nem képesek aktívan kitérni – valóságos vegyi fegyverke-

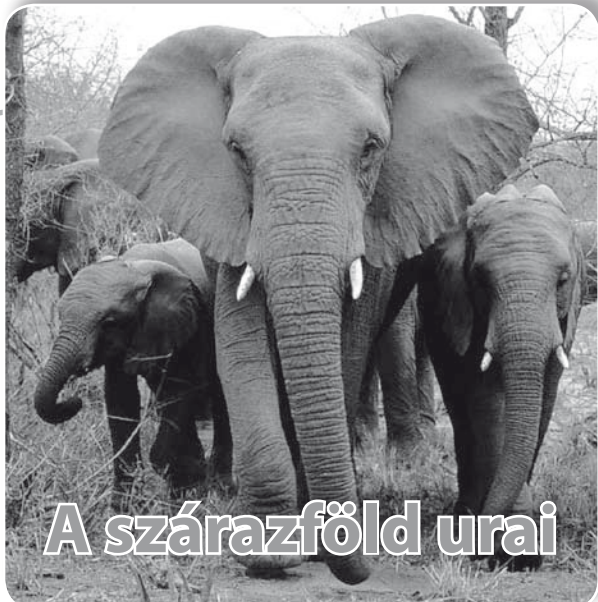
zést folytat: testében különböző hatású mérgeket halmoz fel.

Egyes csoportok kellemetlenségeket kiváltó anyagokat képesek a bőr alá juttatni. A csaláncsőrökhöz hasonló epidermiszfüggeléke van a Közép- és Dél-Afrikában honos *Wigandia*-fajoknak és rokonaiknak, továbbá a kaliforniai méhvirág (*Phacelia*), valamint a szintén amerikai, de a kutyatejfélek rokonságába sorolt *Cnidioscolus*-fajoknak. Utóbbiak egyes képviselőit Mexikóban „mala mujer”-nek (azaz mérgező asszonynak) nevezik. Ezek azonban nem a csalánokra jellemző anyagokat injektálják az őket háborgatók bőrébe, hanem kalcium-oxalát kristályokat. Aki tehát erre az érzésre kíváncsi, nem kell hosszú utazásra vállalkoznia, ugyanez az anyag okozza, teszi ehetetlenné a kontyvirágfélék többségét. A foltos kontyvirág leveleit megízelve kisvártatva érezhető a szájnyalakahártyánkba fúródott, apró kalcium-oxalát kristályok néhány perc alatt elmúló égető, csípős hatása.

Nem kevésbé hatásos módszer az sem, amikor a növény érintése kellemetlen bőrirritációt okozhat. Emiatt az ember bőre a fényre túlságosan érzékeny lesz, és könnyen leég. Kertészeti tapasztalatok szerint számos természetes növényel (például paradicsom, szamóca, rebarbara, sárgarépa, zeller, tök, uborka) való érintkezés okozhat bőrgyulladást. Hasonló tüneteket okozhatnak egyes mirigyes hajtású növények, a kutyatejek és a lobéliák vadon élő képviselői is, valamint a gólyaorrok, a kankalinok, a szömörcek, a boroszlánok, a sisakvirágok és a kígyósziszek. Nálunk ez a jelenség leginkább a nagygyezejűfűnél figyelhető meg. A kőrislevelűfűnek is nevezett növénynek – különösen a termést érlelő példányainak – érintése okozhat kellemetlen, bőrpírral járó, hetek alatt is alig gyógyuló, fájdalmas hólyagokat.

Kellemetlen gyulladásokat idézhetnek elő a legkülönbözőbb szúrós növények (például kakuszok) bőrébe fúródott és ott letört tűskéi is.

M. V. A. – TB

A szárazföld urai

Az afrikai elefánt a legnagyobb szárazföldi emlős. Az elefántbikák magassága akár 3 métert, testtömege akár 6 tonnát is elérheti. A tehenek ennél természetesen valamivel kisebbek, de azért a 4 tonnás átlagtömegükkel ők sem számítanak éppen törékenyek.

Kizárólag növényevők, éppen aktuális élőhelyüktől függően fű, gyümölcs, lomb és kisebb ágak is tápláléklul szolgálhatnak. Hatalmas méreteikből fakadóan az étvágyuk sem kicsi. Egy afrikai elefánt naponta összesen 225 kg táplálékot vesz magához, amihez egyszerre akár 136 liter vizet is képes meginni.

A nyolcvanas évek végén hozzávetőleg egymillió afrikai elefánt élt vadon, mára ez a szám 470 ezerre csökkent. Becslések szerint az orvvadászok az elefántpopulációnak mintegy 8 százalékát irtják ki évente. A szakemberek elsősorban az illegális elefántcsontvadászatot hibáztatják, amely annak ellenére tovább folyik, hogy azt 1989-ben betiltotta a Veszélyeztetett Fajok Védelmével Foglalkozó Nemzetközi Konvenció.

Kutatók szerint az elefántok védelmében világméretű összefogásra van szükség, méghozzá sürgősen. Ellenkező esetben a legnagyobb afrikaelefánt-populációk 2020-ra nyomtalanul el-tűnhetnek.

A makákók is elboldogulnak az egyszerűbb matematikai feladatokkal – fedezték fel kísérletek során a németországi Tübingen egyetemének kutatói.

Az intézmény idegbiológusainak sikerült elérniük, hogy az állatok nagyság szerint rakják sorrendbe a különböző méretű pon-

tokat. A majmok rövid idő alatt megtanulták a „kisebb-nagyobb” elvet. A szakembereknek sikerült felfedezniük, hogy az állatok agyának mely része dolgozik a feladványok megfejtésén.

A „kisebb-nagyobb” elv az emberek célirányos magatartásának is előfeltétele. E nélkül például a bevásárlás során nem tudnánk összehasonlítani a termékek árait. Ahhoz, hogy a tudósok feltárják, mely agysejtek oldják meg az összehasonlítást, megfigyelték az állatok agyműködését. A méretkülönbség felmérésekor a majmok agyának

ÁLLATKIRAKAT

Művészetkritika madárszemmel

A tudósok megtalálták a magyarázatát annak, hogy miért se-reglenek össze a galambok a Trafalgar Square-en: természetesen a National Gallery kiállításait szeretnék megtekinteni.

Komolyra fordítva a szót, a fenti állításnak azért van némi alapja. Japán kutatók ugyanis kimutatták, hogy a galambok igenis képesek megkülönböztetni festészeti technikákat. Tudósaink ösztönző jutalomfalatokkal megtanították a szárnyasokat a festmények színeinek, mintázatának, készítményének felismerésére és elkülönítésére, majd egy összetett kísérletbe kezdtek.

Először négy galambnak egy kamrában különböző, iskolások által készített vízfestményeket és pasztellképeket vetítettek. A képeket felnőttek szelektálták, saját ízlésüknek megfelelően „jó” és „rossz” kategóriába.

A képeket felváltva mutatták be a madaraknak, majd ha az illető galamb csőrével a „jó”-nak ítélt képre bökött, jutalmat kapott. A tudósok megfigyelték, hogy a kísérlet előrehaladtával a madarak egyre határozottabban és gyakrabban voltak képesek a „jó” képeket kiválasztani. A képek mérete vagy éppen részleges eltakarása nem befolyásolta a szárnyas kritikusokat, ellenben a fekete-fehér képekkel bajban voltak, azokat nem igazán tudták egymástól elkülöníteni.

A kísérlet második felében tudósaink nyolc új galambot vetettek be, amelyeket előzetesen megtanítottak a képek technikai felismerésére: négy galamb a vízfestmények, másik négy pedig a pasztellképek „szakértője” lett. A kísérlet első felének eredményéhez hasonlóan a madarak itt is a színek és árnyalatok révén voltak képesek elkülöníteni a különböző technikával készült képeket. A japán szakemberek szerint a kutatás nem a fejlett művészeti ítélőképességről szólt, hanem megmutatta, hogy az emberekhez hasonlóan a galambokban is megvan az adottság a szép felismerésére.

elülső része mutatott lenyűgöző reakciót, az agysejtek algoritmus szerint működtek, vagyis egy részük csak akkor dolgozott, ha a „nagyobb mint” parancsot kellett követniük, a másik részük viszont csak akkor, ha a „kisebb mint” parancsot kellett végrehajtani.

A felfedezések hosszú távon segítséget jelenthetnek az olyan emberek számára, akiknek agysérülés miatt károsodott a logikai gondolkodása és következtetési képessége – mondta Andreas Nieder, a kutatókat vezető állatpszichológus.

HOROG

Amurgéb

Perccottus glenii (Dybowski, 1877)

Ismertetőjegyei: Kissé zömök testű, mérsékelten ívelt hát- és hasvonalú, oldalról enyhén lapított hal. Nagy fejéhez mérten a szemei kicsinek tűnnek. Vastag ajkakkal keretezett felső állású szájának szeglete a szem alá ér. A szájhasíték ferdén fölfelé irányul, az állkapcsokon apró fogak sorakoznak. A hasúszók kivételével úszói jól fejlettek, a szélük lekerekített. Két hátúszója közül az elsőben 7 osztatlan, a másodikban 9–11 elágazó sugár számítható. Aránylag hosszú farkalatti úszóját 7–10 osztott sugár támasztja. Különálló hasúszói kicsik és hegyesek. Apró pikkelyei nemcsak a testet, hanem a fej hátsó részét is beborítják, körülbelül a szemek vonaláig. Számuk a test hosszában 35 és 43 között változik. Alapszíne a környezettől függően sárgás- vagy sötétbarna, amelyet nagyobb sötét foltok és kisebb világos pettyek mintáznak. Fejét a szemek körül keskeny sötét sávok díszítik. Szaporodáskor a hímek sötét nászruhát öltenek, homlokuk duzzadtá válik. Kis termetű hal, a legnagyobb példányok is csak 20–25 centimétert érnek el.

Hasonló fajok: Színre és alakra hasonlít hozzá a lápi póc, de annak csak egy hátúszója van. A pisztrángsügér színe zöldesebb, hátúszói nem különülnek el, farkúszója kissé beöblösödő. A valódi gébfélék hasúszói egymással összenőve tapadókorongot alkotnak. A botos kölönte és a cifra kölönte teste pikkelytelen.

Környezet: A növényekkel benőtt sekély állóvizeket kedveli, elsősorban a kisebb tavakat, de még a mocsarakban is. Elviseli az oxigénhiányt, és azt is, ha télen mindössze néhány centiméternyi víz marad a vastag jég réteg alatt. A folyók főmedrében ritka, de a hullámtéri mélyedésekben, a kubikgödörökben és az előregedett holtágakban sűrű népességgé alakulhat ki.

Táplálék: Bár a nagyobbak halakat is fogyasztanak, táplálékának zömét vízi gerinctelen állatok, elsősorban rovarlárvák teszik ki.

Utóbbiak között – az árvízszunyogok és szitakötők mellett – előkelő helyet foglalnak el a csípőszunyogok lárvái, amelyek nagy tömegben tenyésznek élőhelyén.

Szaporodás: Ivarérettségét már a második évben elérheti, május-júniusban szaporodik. Iváskor a nőstény víz alatti tárgyakra, fűszálakra, gyökerekre ragasztja az ikrát, amit megtermékenyítés után a hím őriz. Az ikraszemek száma példányonként ezer körül alakul, alakjuk tojásdad.

Elterjedése: Eredeti hazája a Távol-Keleten, az Amur középső és alsó folyásának vízgyűjtőjén található, Oroszország, Kína és Korea közös határvidékén. Európába a múlt század elején mint akváriumi halat hozták be, de az 50-es évektől természetes vizekből is előkeült. Előbb a Balti-tenger mellékén, majd Moszkva környékén, később Lengyelországban, 1997-ben pedig Magyarországon tűnt fel. Szlovákiában 1998-ban, nálunk 2001-ben észlelték.

Jelentősége: Őshazájában a nagyobb példányokat étkezési célra fogják, de az így felhasznált mennyiség jelentéktelen. Természetes vizeinkben a csukák táplálékként lehet szerepe, mert velük él azonos élőhelyen. Ivadéknévelő tavakban nem kívánatos, hiszen a kisebbek táplálékkonkurencsei, a nagyobbak fogyasztói az ivadéknak. A csípőszunyogok lárváit ugyan fogyasztja, de nem részesíti őket előnyben táplálkozása során, így a biológiai védekezésben hozzá fűzött reményeket nem váltotta be.

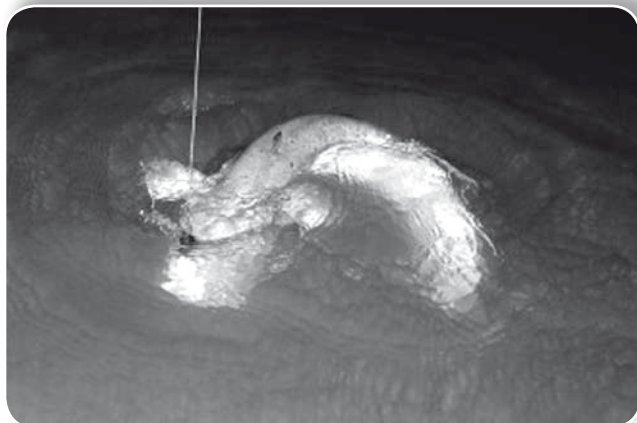
Esti harcsalesen

Egy szép délutánon elindultam a barátommal a mólójukra harcsázni. Mivel a Tiszán horgásztunk, és nagy halra ment a játék, erős felszerelést kellett használnunk. A víz elég nyugodt volt, alig látszott rajta, hogy folyik, ezért gondoltuk, ha nem lesz valami zavaró tényező – például eső vagy szél –, akkor maradhatunk estére is.

Öt órakor kezdtük meg a horgászatot, két-két bottal. A barátomnak, Sánta Krisztiánnak volt először kapása. Nem volt türelme kivárni, ezért már a második rántásnál bevágott. Ennek ellenére sikerült megakasztania a halat. Kérdeztem tőle, kell-e a szák, mire ő azt felelte, hogy kicsi lehet a harcsa, és tarkófogással is ki tudjuk emelni. Amikor mólóközelbe ért a hal, sikerült nyakoncsípnem, és kiemelttem harcsánkat a mólóra. Kiszabadítottuk a szájából a horgot, ezután szépen visszaengedtük, mert még nem ütötte meg a méretet.

A második kapás az én botomon jelentkezett. Eléggé vehemensen kapott a harcsa, mert mikor kieemeltük, láttam, hogy mélyre nyelte a horgot. Szerencsére sikerült úgy kivennem a kis harcsából a horgot, hogy ne sérüljön meg. Mivel ez a harcsa sem volt sokkal nagyobb az előzőnél, visszaengedtem.

Hét óra körül a nagyobb bajzosok reményében lecseréltük horgainkon a csalit. Az addig jól bevált zöld giliszta helyett kagylóval csaliztuk fel szereléseinket. Nyolc óra körül jött meg erre a különleges csálira a kapás. Mégpedig olyan hevesen, hogy mindkettőnknek végigfutott a hideg a hátán. A kemény harcsázóbot spicce behajlott a vízbe. Sajnos késve vágtam be, a hal már bement a fa alá, és on-

Itt még a horgon volt, aztán gondolt egyet...

nan nem tudtam visszafordítani. Fél tízkor volt az utolsó kapásunk. Erre már időben rántottam rá. Megvan! – kiáltottam. Erősen húzott a harcsa, de mivel negyvenes zsinórom volt a szereléken, könnyen felhúztam a felszínre. És ekkor a barátom elvettette a szákolást. A hal elillant, csak egy kép örököltette meg a pillanatot, amikor még a vízben fárasztottam.

Összecsomagoltunk. Amikor végiggondoltuk, milyen is volt ez a délután, igazán nem panaszkodhattunk. De azt az utolsó harcsát azért megfoghattuk volna.

Dobó Dávid, Magyarkanizsa

• Ezen a napon történt • Ezen a napon történt • Ezen a napon történt •

Június 2.

Anita, Kármén, Jenő, Ábel, Csilla, Péter, Irma, Ármán, Kornél, Geminian és Eugén napja.

Kármén: Héber, spanyol eredetű név. Jelentése: Karmel-hegyi, kert. Szűz Mária spanyol megnevezéséből a Nuestra Señora del Carmen (Karmel-hegyi Miaszszonyunk) kifejezésből származik.

Eugén: Görög, német eredetű név. Jelentése: jó születésű, előkelő, nemes nemzetségből való. A név magyar alakváltozata az Ödön, a Jenő névvel mestersegesen azonosították a 19. században.

1904. VI. 2. – 107 éve történt

Szabadfalun (ma Temesvár része Romániában) megszületett Johnny Weissmüller (eredeti nevén: Weissmüller János) ötszörös olimpiai bajnok amerikai úszó, Tarzan megformálója számos filmben. Ő volt az első olyan ember, aki a 100 méteres távot egy percen belül teljesítette. Az öt olimpiai arany (és egy vízilabdában szerzett bronz) mellett ötvenkétszer lett amerikai bajnok, hatvanhét világrekordot úszott.

1896. VI. 2. – 115 éve történt

Guglielmo Marconi fizikus szabadalmaztatta a rádiót. Többek között ezért is 1909-ben Nobel-díjjal tüntették ki.

Június 3.

Klotild, Tilda és Cecilia napja.

Klotild: Germán eredetű német névből származik. Elemének jelentése: dicsőség, híres + harc.

Cecília: Latin eredetű név. A Caecilius római nemzetségnévből származó férfinévként a női párja. Jelentése: A Ceciliusok nemzetségéből való. A név alapja egy vak jelentésű latin szó.

1899. VI. 3. – 112 éve történt

Budapesten megszületett Békésy György, magyar származású Nobel-díjas biofizikus, akusztikus. Fizikai doktorátusát Magyarországon, a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen szerezte meg. 1946-tól külföldön dolgozott, többek közt Stockholmban, a Harvard Egyetemen és a Hawaiii Egyetemen. Kutatómunkáját és eredményeit 1961-ben jutalmazták élettani-orvosi Nobel-díjjal, az elismerést „a fül csigájában létrejövő ingerületek fizikai mechanizmusának felfedezéséért” kapta.

1925. VI. 3. – 86 éve történt

New Yorkban megszületett Tony Curtis (eredeti nevén Bernard Schwartz) magyar származású amerikai színész. 1959-

ben Marilyn Monroe és Jack Lemmon partnereként a Van, aki forrón szereti című világsikerben láthattuk, melyben szaxofonistát játszott. A televízió aranykorában az 1970-es évek elején Roger Moore társaként a The Persuaders című sorozatban alakított nagypályás amerikai üzletembert, aki nem félt verekedésekbe keveredni. A sorozat Magyarországon Minden lében két kanál címmel forgott. További jelentős filmjei: Azok a csodálatos férfiak, A megbilincseltek, Karácsony Connecticutban, Elsőrendű célpont; Agatha Christie: Gyilkosság három felvonásban, A kristálytűkör meghasadt; Gróf Monte Cristo (1975), El a kezekkel a feleségemtől, Adrian Messenger listája, Spartacus (1960), Houdini (1953). Tony Curtis 2010-ben halt meg Las Vegasban.

Június 4.

Bulcsú, Ferenc, Tormás, Fatime és Szvetlana napja.

Bulcsú: Ismeretlen eredetű régi magyar személynév. A török eredetű magyar búcsú és bocsát szavakkal való összefüggése erősen vitatott.

Tormás: Régi magyar személynév, a tor-ma növénynévből származik.

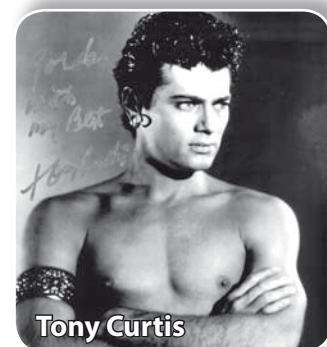
1920. VI. 4. – 91 éve történt

Aláírták a trianoni békét, melynek értelmében Magyarország elvesztette területének kétharmad részét. A szövetségesek és Magyarország képviselői, a gróf Apponyi Albert vezette magyar delegáció írták alá. A Trianonban megkötött békediktátum szerint Magyarország „önként és dalolva” lemondott Szlovákiáról, Csehszlovákiáról, Horvátországról, Szerbiáról és a Bánság egy részéről Jugoszlávia, a Bánság másik részéről, Erdélyről és a Partiumról Románia javára, valamint Burgenland Ausztria része lett. A konferencia adatai szerint mintegy 3 millió magyar lakost csatolt el a békediktátum, s e dátum azóta is a magyar nemzet gyásznapja. 2010-ben a Magyar Országgyűlés döntése alapján szebb nevet kapott június negyediké: talya óta ez a nemzeti összetartozás napja.

1942. VI. 4. – 69 éve történt

A Midway-szigeteki csatában az amerikaiak súlyos csapást mértek a japán flottára, ami bizonyos módon fordulópontot jelentett a Csendes-óceáni második világháborús hadszíntéren.

Tony Curtis

tára, ami bizonyos módon fordulópontot jelentett a Csendes-óceáni második világháborús hadszíntéren.

Június 5.

Fatime, Valéria, Bonifác, Ferdinánd és Reginald napja.

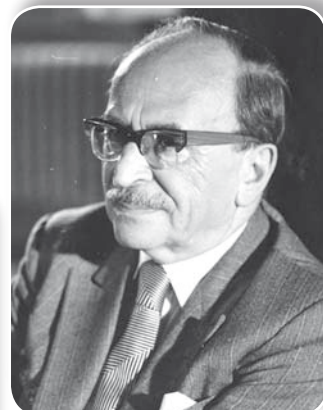
Fatime: Az arab Fatima változata, ami Mohamed legkisebb lányának neve volt.

Bonifác: A latin Bonifatius névből származik. Jelentése: jó sorsot ígérő.

1972. VI. 5. – 39 éve emlékeznek meg róla.

Környezetvédelmi világnap. 1972. június 5-én nyílt meg Stockholmban Ember és bioszféra címmel az ENSZ környezetvédelmi világkonferenciája. Az emberi környezettel foglalkozó ENSZ-konferencia ezt a napot határozatában nemzetközi környezetvédelmi nappá nyilvánította.

1900. VI. 5. – 111 éve történt

Budapestben megszületett Gábor Dénes fizikus. A Műegyetem gépészmérnöki szakán tanult, majd Berlinben folytatta tanulmányait a műszaki főiskola elektromérnöki tagozatán. A holográfia feltalálásához az elektronoptikai leképezés tudományos vizsgálata vezette, felismerte ugyanis, hogy ha egy tárgyról visszavert hullámok intenzitását, fázisát és amplitúdóját is felhasználhatja, akkor a tárgyról teljes (holo) és térbeli (graf) kép nyerhető. Az optikai holográfia elméletének kidolgozása után a holográfia szélesebb körű elterjedése akkor következett be, mikor 1962-ben felfedezték a lézert. Tudományos munkásságáért, elsősorban a hologram felfedezéséért 1971-ben kapott Nobel-díjat. 79 éves korában, Londonban halt meg.

Június 6.

Norbert, Cintia, Klaudia, Kolos, Felícia és Gilbert napja.

Norbert: Német eredetű név. Jelentése: északi fény, híres.

Kolos: Régi magyar személynév. A német Klaus névnek a magyar formája, ez pedig a Nikolaus (magyarul: Miklós) név rövidülése. A Kolozsvár helynév első eleme is valószínűleg a Kolos személynévből származik. Jelentése: az iskolához tartozó, tanító, tanuló.

1875. VI. 6. – 136 éve történt

Lübeckben megszületett Thomas Mann (teljes nevén: Paul Thomas Mann) Nobel-díjas német író (Varázshegy, Mario és a varázsló).

1944. VI. 6. – 67 éve történt

A szövetséges erők megkezdtek a normandiai partraszállást. A napot "D-Day"

kódnévvel illették. 1944. június 6-án hajnali 2 órakor kezdődött az Overlord hadművelet keretében az amerikai és brit erők normandiai partraszállása, a második világháború legnagyobb tengerdeszant-művelete, amelyben közel 3 millió katona, 10 ezer repülőgép, 7 ezer hajó és sok száz páncélos vett részt. Csak június 6-án 150 ezer szövetséges katona szállt partra. A hadműveletet Amerika egyik legjelentősebb katonai vezetője irányította: Dwight "Ike" Eisenhower.

Június 7.

Róbert, Nándor, Berengár és Énok napja.

Róbert: Germán eredetű név. Jelentése: fényes, hírnév, dicsőség.

Énok: A héber eredetű bibliai Hénoch névből származik. Jelentése a felszentelt.

1894. VI. 7. – 117 éve történt

A Királyhágó közelében (ma: Románia) levő Csucsán megszületett Deésfalvi Boncza Berta (Csinszka) költőnő, emlékiratíró, Ady Endre felesége.

1848. VI. 7. – 163 éve történt

Párizsban megszületett Paul Gauguin (teljes nevén: Paul Eugene Henri Gauguin), a sokáig Tahitien alkotó francia poszt-impressionista festőművész.

Június 8.

Medárd, Ágnes, Vilmos, Tas, Ellák és Helga napja.

Medárd: Latin, germán eredetű név. Jelentése: hatalmas, erős, mérész.

Ellák: Attila hun uralkodó fiának a neve. Téves olvasatban terjedt el, a helyes kiejtés Ilek. A név eredete bizonytalan, talán a germán Eicke, Eilke névből származik, ez esetben a jelentése: tölgy. Valószínűbb azonban, hogy a név török eredetű, és azonos töről fakad a Jelek és az Üllő névvel.

632. VI. 8. – 1379 éve történt

Medinában 62 éves korában meghalt Mohamed próféta, az iszlám vallás megalapítója. Vallási és politikai tevékenysége révén az Arab-félsziget törzseit egyesítette. Az iszlám hívei (muszlimok = muzulmánok) politikai közösséget is alkotnak, élén választott előjáró, a kalifa (=utód) áll (Mohamed halála óta), aki az iszlám vallási és világi vezetője. Az első kalifa, Mohamed legkedvesebb feleségének apja, Abu-Bakr volt.

1843. VI. 8. – 168 éve történt

Gasztonyban megszületett Széll Kálmán, aki 1899 és 1903 között Magyarországot miniszterelnökként vezette. Mostanában ismét gyakran hallani a maga korában ismert, majd teljesen elfeledett pénzügyi szakértő nevét: a Széll Kálmán-tervtől remélik Magyarországot föllendülését, s ami biztos: biztos alapon a Moszkva teret, Budapest egyik markáns pontját is át(vizs-za)keresztelték Széll Kálmán térnek...:)

Az etelközi magyarok mindennapjai

Ebben a korban az etelközi magyarok vezéri székvárosa Szabir-Ögyek (a mai Zaporogye) volt, a Ten-ur folyó (Dnyeper) nagy kanyarjában. A főváros fából és téglából készült meg vert falú házakból állt. Ezek állandó jellegű házak voltak. A legtöbb volt azonban a jurta, a nemezzel borított faváz, jellegzetesen ősmagyar ház. Ezt annyira kedvelték a magyarok, hogy még akinek volt is téglaháza, szívesen lakott télen is a jurtában, amelyet fényűzően rendeztek be. Árpád és Álmos fedelmeknek akkora jurtáik voltak, hogy ezer ember is kényelmesen elfért bennük, körülöttük egymás melletti és egymásba nyíló jurták sorakoztak.

A jurta nem egyéb, mint nemezzel borított sátorszerű építmény, aminek készítésében a magyarok nagy mesterek voltak. A birka levágott aprószőrű gyapját, valamilyen tejből készült pépes ragasztóval összekeverték, és fadorongokkal kalapálták, aztán fatáblák között súlykolták, és lemezekké hengerelték. Ennél tartósabb, erősebb építőanyagot el sem lehet képzelni. Nemcsak a sátrak borítóját, hanem a lótarakokat és a nyergek borítását is nemezből készítették. Egy magyar jurtasátor a következő részekből állt: az istenfa – amely egy sudár egyenes, fiatal, vékony fa volt – középre került, a tetejére egy négyküllős, kocsi kerékszerű keretet tettek. Ez a karim vagy jurta, amiről az egész ház a nevét kapta. A két oldalbordát – amelyek baltanyél vastagságú keményfarudakból készültek, középen úgy szíjazták össze, hogy azok X alakban szétnyithatók legyenek. A huszonnégy szarufa és az abroncsfák szintén baltanyél vastagságúak voltak, kétöles, fiatal surjánok törzseiből, amelyeket még nyersen, vágás után íjszerűen szarv formájúra hajlítotak, és így szárítottak meg. Azután a csúcsok, ami tölcser alakú, és az istenfa hegyére húzták rá, egy arasnyira feljebb van, és nagyobb a kamliknál (magyar jurta). Így beengedi a fényt és kiengedi a füstöt, de az eső mégsem tud beesni. A bejárat előtt két küszöb volt, valamint gamós cövekek marhabőr szíjazattal. Az egész tákolmány könnyen szétszedhető volt, alig egy nyalábra való vékony fából és a borító nemezlapokból állt. Nem egészen egy nap alatt fel lehetett bárhol állítani, és a legnagyobb hidegben és szélben menedéket biztosított az egész családnak. Nyáron csakis ezekben laktak a pusztán, a legtöbb férfi még télen is, a téglá vagy faház mellé felverték a jurtát is...

A magyaroknál igen nagy tiszteletben részesült az ősök szelleme, árnyéklelke, vagy ahogyan ők mondták az íz-e. Az állandóan égő tűzhelyen mindennap áldozatok az ősök íz-ének. A mindennapi étel első falatját a tűzbe vetették, italuk első kortyát a tűzre loccsantották. A tűzhely körül helyezték el a hüvelyknyi nagyságú arany- és ezüsbábukat, amelyek a család elhalt őseit jelképezték. Úgy hitték, hogy az elhaltak lelkei időnként visszajárnak. A család nem akarta, hogy a lélek az oszladozó testet keresse fel, hanem hogy környezetükben otthonosan érezze magát, ezért az elhaltak alakját kis szobrokból mintázták meg. Inkább csak a fej és a törzs ábrázolására törekedtek. Ezeket a bábukat a gazdagok aranyból és ezüsből, a szegényebbek pedig agyagból készítették. A házban a tűz mellett álltak, és a legjobb ételekből mindig odatettek eléjük egy cseréptállal...

Az osztályviszonyok előzményei azonban elsősorban a társadalom fő foglalkozásához, a pásztorkodáshoz kapcsolódnak, amely lehetővé tette a vagyoni különbségek kialakulását. Az osztálykülönbségek jelei például: a kincs, bársony, selyem, gyöngy, gyűrű, tükör, üveg jövevényiszavaink. Ezek a vezető réteg öltözködésbeli elkülönülésére is fényt vetnek. Az állatok feletti vagyon különbsége sokszor a véletlenek mulott, például természeti csapások, farkasok tömeges támadása, nem egyforma minőségű legelők, háborús pusztítások stb., s ezek hatása változó volt, de mindez hozzájárult egy törvényszerűen előrehaladó folyamathoz.

A legelőszerzésre indított portyákon foglyul ejtett emberek egy része is új munkaerőt jelentett, így jelent meg a patriárhális rabszolgaság szórványos eleme is. A rabszolgák másik részét a gazdagok eladták a görögöknek, elsősorban aranyos szövetekért, díszes szö-

nyegekért. Ilyen rabszolgavásár folyt a krími kikötőkben.

A háborúk gyakoribbá válását – állatrablás, legelőszerzés céljából – jelzik a bátor sereg, az úgynevezett tömén, hadiegység kialakulása, amely kb. 10 000 főt számlált (a tömén, a türk түмән-ből származik). Az új társadalmi-gazdasági viszonyoknak megfelelően alakult a magyar társadalom szervezeti formája, a törzsszövetség, államok megalakulása előtti laza szervezet. A kisebb-nagyobb nemzetségek törzsbe tömörültek, választott törzsfővel. A hadi vállalkozások szükségessé tették a törzsszövetségi vezetés kialakítását. A vezetők hatásköre nem volt teljesen meghatározva, hadi, bírói, vallásos teendőkön osztozkodtak. A 9. századból ismert török méltóságneveink a kündü és az ügyintéző hadvezér gyula. A törzsszövetségben meghódoltatott vagy utóbb csatlakozott törzsek nem élveztek egyenlőséget.

A törzsszövetség általában megőrizte azoknak a nomád birodalmaknak a nevét, amelyeknek keretében vagy egyes törzsei korábban éltek. Így a számos európai nyelvben hungarus, ungroi stb. alakban fennmaradt népnév a magyarsággal délről szomszédos onogur volt, de saját népnévvé a vezető törzs neve volt, Álmos és Árpád törzsének a MEGYER – MAGYAR neve lett elfogadva a törzsszövetségben.

A magyar törzsszövetség korábban hét törzsből állt: Nyék, finnugor eredetű, jelentősége árok, sövény; Megyer, finnugor eredetű, jelentősége testvériségbeli férfi; Kürtgyarmat, török eredetű, jelentősége kürt – hólavina, gyarmat – fáradhatatlan; Tarján, török eredetű, szoros összefüggésben a kovácmesterséggel; Jenő, török eredetű, tanácsadót jelent; Kér, török eredetű, roppant nagyot, óriást jelent; és végül Keszi, török eredetű, töredéket, ágat jelent.

Uri Ferenc

Szabadkán járt a Jó Pajtás

Lennert Géza Tibetről mesél

Nagy Éva tanárnő

Május folyamán a Jó Pajtás gyermeklap munkatársai három helyszínre is eljutottak, az egyik a szabadkai Majsai Úti iskola volt, ahol Lennert Gézával, a lap felelős szerkesztőjével, Buzás Mihállyal, a Jó Pajtás horgászrovatának szerkesztőjével, és nem utolsósorban Jódal Rózsa írónővel, a vajdasági magyar gyermek- és ifjúsági irodalom jelentős szerzőjével találkozhattak az iskolások.

A Jó Pajtás találkozót Szaulity Tina és Odri Gizella, a Majsai Úti iskola nyolcadikos tanulóinak felolvasása nyitotta meg, akiknek tolmácsolásában az író Hadaró Jutka című művéből hallhatott a fiatal közönség részleteket, majd Buzás Mihály tartott rövid, de annál érdekesebb előadást a halakról. Buzás Mihály, aki maga is a horgászat szerelmese, előadását sok-sok képpel illusztrálta, és mesélt a Vajdaság folyóiban, tavaiban található halakról is. Jódal Rózsa viszont Hadaró Jutka alakjának létrejöttéről árult el izgalmas részleteket, aki több mint húsz éve született meg szinte a véletlen folytán, s akiről a gyerekek azt hitték, igazi élő személy.

A találkozót egy egzotikus utazás szebbnél szebb képei zárták, a vetítón ugyanis Tibet tájai, emberei elevenedtek meg, melyeket Lennert

Géza fotóművész, valamint kollégái: a nagyváradi Tóth István, a Nova Gorica-i Rafael Podobnik és a belgrádi Branislav Brkić készítettek különleges utazásuk során. A képeket kultikus zenei aláfestés és a fotográfus-lapszerkesztő lebilincselő tibeti történetei tették még színesebbé, aki ennek a távoli világnak a szokásairól, kultúrájáról mesélt.

(livike)

Jódal Rózsa több mint negyedszázadon keresztül írta a Hadaró Jutkát

Odri Gizella és Szaulity Tina

Mosolygó arcok, kitűnő hangulat

Buzás Mihály a halak világába kalauzolta a tanulókat

RÜGYFAKADÁS

Virágok

*A levelei szépek,
de a virágja még szebb,
vannak pirosak,
és vannak kékek.*

*Keresem a szebbet,
de hol keressem?
Szeretem, ha nagyon
és színesek.*

*A virágok cifrán
pompáznak a kertben.
Az illatuk száll
a levegőben.*

Pap Nikolett, 5. osztály, Bácskertes

„Ez a város születésem helye”

Születésem helye Zenta. Szívemhez közel áll e város.

Házunk egy eléggé „eldugott” helyen található. Innen a város felé indulva hozzánk legközelebb állónak mondanám a buszállomást, majd a városházát, mely egy igen nagy és rendezett épület. Vele szemben található a park. Ennek a közepén egy szökőkút díszleg, körülötte padok. A fák és gyönyörű virágok között játszótér várja a gyerekeket. Nem sokat kell mennünk, hogy rábukkanjunk a Tiszára, felette pedig a híd. Közel a hídnak van a „jó öreg”, megrogyott Révész szobor egy fából készült emelvényen. A szoborral szemben nem is olyan régen épült a már városszerte jól ismert bevásárlóközpont. Igazán szép kívül-belül. Véleményem szerint ez a „gyerekek bevásárlóközpontja” is lehetne, mivel található benne lift és mozgólépcső, mely igen élvezetes a számukra. Még beljebb érve a városba rengeteg üzlet van, és itt a piac is: nagy tér, árusokkal, gyümölcsökkel, zöldségekkel, virágokkal, egyszerűen elég színes. Visszaülve egy másik úton láthatjuk a Bolyai Gimnáziumot. Ezenkívül Zentán található három általános iskola is, legszebb a mi Emléiskolánk. Ha innen este indulok haza, az elrejtett kis utcánk sajnos nincs kivilágítva, és ez nagyon félelmetes számomra. Városunkban rengeteg pizzeria is található, többek közt a Bali, Mojo és sok más kiváló étterem, valamint szórakozóhely.

Nagyon szeretem Zentát, és nem hiszem, hogy valaha is elköltöznék innen, mert ez a város, mely születésem helye, számomra a legszebb, és senki nem tudná kitépni a szívemből.

Horváth Kátai Krisztina, 5. osztály, Emléiskola, Zenta

„Itt születtem én, ezen a tájon...”

Én itt születtem, igen a vajdasági Szabadkán, egy csodálatos helyen.

Szabadka nagyon szép város és kulturális központ, 14 éves koromig majdnem minden zugát felfedeztem: a környéket, ahol lakom, a központot, a kisebb utcákat és a város többi részét.

Kezdjük is az elején: én Szabadka szélén lakom, távol a központtól, majdnem a város határánál. Ennek a környéknek a nagy része szántóföld és legelő. Ez a Bajai út.

Ha követjük ezt az utat (persze csak a központ felé), lassan eljutunk a kis, majd a nagy Đuro Salaj Általános Iskolához, ahol én tanulok. Sajnos ennek a nagy iskolának nincs tornaterme, csak egy foci- és röplabdapályája.

Ezután következik egy körforgalom, s ha attól egyenesen folytatjuk utunkat, akkor a Kosztolányi Dezső Gimnáziummal találkozunk, amit azért neveztek el Kosztolányiról, mert ő ebben a városban lakott és tanult egy ideig. Híres szabadkai írónk még Csáth Géza.

Azonban, ha a körforgalomnál jobbra fordulunk, sétálhatunk egyet a Faszimusz áldozatainak terén, amelynek közepén egy hatalmas emlékmű áll, és ha ezt elhagyjuk, következik a régen bezárt Lifka mozi. Innen balra fordulva a központba jutunk.

Itt rengeteg látványosság van: a két szökőkút, könyvtár, télen a karácsonyi vásár, a színházak, a városháza, jégkorcsolyapálya, éttermek, kávézók, botlok, és még napokig sorolhatnám. Ezek közül az én kedvenc helyeim az éttermek és a korcsolyapálya. Ezenkívül még vannak kisebb játszótérek, fűerdőhelyek, sportcsarnok, kiserdő és még kisebb látványosságok.

Szerintem attól, hogy ez a város nem egy metropolisz, még lehet jó hely, és nem fogja senki megbánni, ha ellátogat ide!

Kiss Dominik, 8. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Az én szülőfalum Csernye

*Az én szülőfalum Csernye,
Melynek utcái egyre üresebbek,
Mivel sokan itt hagyják szülőfalujukat,
És elmennek külföldre a munkájuk miatt.
A mi utcánkban szerencsére,
Elég sok ház van még tele.*

*Az én szülőfalum Csernye,
Melynek éke a templomunk,
Ahova vasárnaponként ellátogatunk.
Nem messze tőle található a mozi-teremünk,
Melyben ünnepekkor szerepelünk.
Iskolánk, a Petőfi Sándor Általános Iskola
Minden diák második otthon.*

*Ilyen az én szülőfalum, Csernye,
Melynek most sok a vízzel teli kertje.*

Rác Ivett, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Az én szülőfalum

Magyarcsernye egy kis falu, amely Szerbia északi részén, Vajdaságban található; pontosabban Bánát keleti részén, közel a román határhoz.

A domborzat ezen a részen sík vidéki, az éghajlat kontinentális. A faluhoz legközelebb eső folyó a Bega.

Magyarcsernyén egyaránt élnek magyarok és szerbek is. A lakosság száma az utolsó népszámláláskor 1800 volt. Sajnos a lakosok száma rohamosan csökken.

A falu fontosabb épületei: a tűzoltóotthon, a Szent Ágota katolikus templom, a Petőfi Sándor Általános Iskola, a vadászotthon, a községháza és az egészségház. Annak ellenére, hogy a falu nem tartozik a nagyobb helységek közé, az itt élő emberek sokszor szerveznek kisebb-nagyobb összejöveteleket, mint pl. a kakaspörköltfőző verseny, kalácsfesztivál, kiscicitorna stb.

Hogyha kedvük támad, jöjjenek és csatlakozzanak a hasonló összejövetelekhez! Nem fogják megbánni.

Bajusz Izabella, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Neked mondom, Szabadka

Vajdaság északi részén terül el egy kis város, Szabadka a neve. Ez a város az én városom. Itt születtem, itt élek. Az eddigi tizennégy évem alatt sokfelé jártam már, de nekem mégis ő a legkedvesebb.

Hallod-e, Szabadka, gyönyörű szép a régi Városháza épülete! Valamikor élt, szorgos mesteremberek munkája. Ha megpillantom, a nyár kedves emlékei jutnak az eszembe. Jó itt megfordulni, hiszen itt zajlik az élet. Nagyon szeretem a nyáron megrendezett táncfesztiválokat. A világ minden sarkából jönnek a táncosok, hozzák a jókedvet, nevetést, kicsalogatják Szabadka polgárait a térre. Ilyenkor nem rohan senki, hanem ráérősen sétálnak, bámészkodnak, hallgatják a zenét. Minden évben nagyon várom ezt az eseményt, de ugyanakkor kis szomorúságot is érzek, mert ha véget ér, hamarosan kezdődik az iskola. Lassan kiürül a tér, és csak a Városháza épülete marad, őrzi a nyár emlékét. Szívemnek kedves még az uszoda épülete is. Igaz, épületről nem is beszélhetünk, hiszen csak egy medence létezik. Sok megerőltetés, kín és szenvedés köt ide, de gyerekkorom legszebb emlékei is. Itt szereztem jó, igaz barátokat, és indultam el a felnőtté válás útján.

Mondom neked, Szabadka, iskoláidat nem nagyon szeretem, de van közöttük egy, amely mégis a szívemhez nőtt. Ide járok nyolcadik éve, és csak most döbbsenem rá, hogy ez az év lesz az utolsó. Ilyenkor eszembe jutnak a régi emlékek, az ötösök, az egyesek, a megrovók és dicséretetek. Az elkövetett csínytevés és a kirótt büntetések.

Az utóbbi időben gondolataim a szabadkai gimnázium épülete körül forognak. Lehet, hogy az elkövetkező négy évben ez lesz a második otthonom? És vajon újabb tizennégy év múlva milyen érzések fűznek majd hozzá? Ezekre a kérdésekre a választ te fogod nekem megválaszolni, Szabadka!

Jaramazović Martin, 8. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

RÜGYFAKADÁS

Többet ésszel, mint erővel

Gyenge és vézna vagyok, de eszem az van! Erre akkor jöttem rá, mikor egy péntek este edzésről tartottam hazafelé. Nagyon ki voltam fáradva, és fáztam is, az autóbusz pedig elment az orrom előtt. Ezért úgy döntöttem, hogy gyalog megyek haza.

Éppen egy sötét utcán mentem végig, mikor hátra fordultam, és megláttam két nálam idősebb fiút. Nagyon gyanúsak tűntek.

Próbáltam „nem rémülni”, azaz normálisnak látszani, mert lehet, hogy a fiúk nem is olyan veszélyesek, hogy az egészet csak beképzelem. Közben a két fiú egyre szaporábban lépkedett, már majdnem utolértek. Mikor ezt észrevettem, szaladni próbáltam, de késő volt, elállták az utam. Pénzt kértek tőlem, mire mondtam, hogy nincs nálam pénztárca. Ezután a mobilomat akarták megszerezni. Pedig a telefonom nem mondható értékesnek, ráadásul rózsaszínű is.

Némán álltam közöttük. Csak a szívverésemet hallottam. Nem volt senki sem az utcán, aki segíthetett volna. Én pedig úgy megijedtem, hogy sikítani sem tudtam. Amíg a fiúk mindenféleképpen fenyegettek, én azon gondolkodtam, hogy mitévő legyek.

Nem állhattam neki verekedni a két fiúval, hiszen olyan izmosak voltak, hogy egy bivallyal is gond nélkül elbántak volna. Ekkor rájöttem, hogy csak úgy úszhatom meg, ha erő híján az eszemet használom, nagyon gyorsan ki kell találnom valamit.

Az utca végében megláttam egy nagy darab férfit, és azonnal beugrott a terv. Elkezdtem integetni az embernek:

– Apu! Segíts! Bántanak! – kiabáltam az idegen úrnak, mintha az apám lenne. A két fiú kezdetben nem dőlt be, de ahogy a férfi közeledett, és integetésemre fel is figyelt, elbizonytalanodtak. Ekkor még gyorsabban integettem. A két fiú összenézett, és eliskolt. Én pedig megkönnyebbülten szaladtam haza, ügyet sem vetve a csodálkozó emberre.

Büszke voltam magamra, hogy ilyen ügyesen megoldottam egy megoldhatatlannak tűnő problémát, hogy az eszemet használva elmenekültem a nálamnál idősebb, nagyobb és erősebb fiúktól. Tanulva az eseményekből, megfogadtam magamban, hogy ezentúl még fényes nappal sem fogok gyakran utcákon közlekedni.

Bálics Ágnes, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

„Nagy” feladatot hajtottam végre

Fáradtan értem haza az iskolából. Már akkor a fejemet fogtam, mikor megláttam a nagynénémet. Nem azért, mert nem szeretem, csak ő egy nagyon becsületes ember, és nekem holnap földrajzból ellenőrzőt kell írnom.

Bementem a nappaliba, ahol anyuékát ünnepelőbe öltözve láttam. Ekkor apu elmondta, hogy mi a helyzet:

– Kislányom, mi a nenédékkal elmegyünk színházba. Te addig vigyázol Hannára!

Azt hittem megbolondulok, ugyanis Hanna a nena kétéves, hisztis kislánya. Hallottam, amint az autó elpöfög az udvarból. Az első öt perc gondtalanul elmúlt. Kezdtém elhinni, hogy nem is lesz nehéz a feladatom. Egyszer csak felsírt a kislány. Arra tippeltem, hogy éhes, de nem volt itthon tej. Nem tudtam mit csinálni. Nem hagyhattam egyedül, mégiscsak kisbaba. Végül a karamba vettem, és elindultam vele a boltba. A hűtőben meglátta a csokis tejet, és elkezdett ordítani. Így hát meg kellett venni. Otthon megettem. Utána azt találta ki, hogy babázni akar. Tehát indultam fel a piszkos, poros padlásra. Nagy nehezen megtaláltam az egykori játékom, de mikor a tükörbe néztem, megijedtem magamtól, mert porzók voltak. Akkor irány a fürdő. Délután négy óra, Hanna kezd el unni a babázást. Földrajzból egy kukkot sem tudok, anyuék meg még sehol. Szinte el sem hittem, hogy elaludt játék közben. Öt óra. Könyv kerül a kezembe... és Hanna alszik. Az anyag körülbelül negyedét tanulhattam meg, mikor a lábamat véletlenül az asztalra vágtam. A kislány persze rögtön felébredt. Legszívesebben megpofoztam volna magam, hogy hogyan lehetek ekkora balfácán. Ez már megtörtént, nincs mit tenni. Könyv a fotelba, Hanna a karamba. Csapódott az ajtó, jöttek anyuék. Megkönnyebbültem.

– No, hogy volt? – kérdezték.

– Remekül – mondtam viczorogva.

Puszt nyomtam unokahúgom arcára, és odaadtam az anyukájának. Én pedig visszamentem tanulni. Este nyolc órára a földrajz megtanulva. Szólt anyu. Lementem.

– Nagyon szépen köszönöm a bébiszitterkedést. Nagyon ügyes vagy, hogy ilyen szépen vigyáztál rá – mondta a nena, és egy tábla csokit nyomott a kezembe.

Nehéz nap volt, de sok mindent megtanultam. Nézzük a dolgok jó oldalát: most már legalább van egy kis tapasztalatom az anyaságból.

Bencsik Blanka, 6. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Kedves Pajtások!

Mindenhol jó, de legjobb otthon – tartja a mondás, s a Rügyfakadás mai írásait olvasva elmélázhatunk azon, miért van ez így. Milyen szálak kötnek bennünket szűkebb és tágabb környezetünkhöz? A kérdésre midegyik leíró fogalmazásban találunk feleletet, de érdemes megfigyelni az írásk szerkezetét s az írói fogásokat is a szerteágazó, sokrétű válasz érdekében.

Horváth Kátai Krisztina és Kiss Dominik otthonról indul el, és séta közben mutatja be a várost. **Jaramazović Martin** megszólítja, megszemélyesíti, beszélget vele. **Homolya Nikolett** is megszemélyesítéssel fejezi ki ragaszkodását az otthon jelentő tárgyhoz. **Surján Bernadett** látja a hiányosságokat, s a város fejlődését szeretné előmozdítani. Ez a kívánsága remélhetőleg sikerül majd felnőtt korában. **Szécsényi Kata** a csendes, kertés utca hangulatát úgy varázsolja elénk, hogy vágyat ébreszt bennünk, szívesen lennénk szomszédjai. **Bajusz Izabella** fogalmazása és **Pesti Enikő** meg **Rácz Ivett** verse turisztikai reklámnak is beillene. De van egy jövődöbéli világpolgár köztetek, **Tóth Bagi Szabolcs**. Ő valószínűleg az atlaszt lapozgatta vagy a glóbuszt forgatta, miközben verse megszületett.

A fentiekén kívül különlegességek számító képverseket és szellemes, fordulatos elbeszélő fogalmazásokat is találtak a mai Rügyfakadásban.

A múlt heti küldeményeket a következőknek köszönöm:

Csantavér: Babić Ivett, Bakos Alekszandra, Farkas Rebeka, Hajagos Dávid, Kozma Katinka, Oláh Brigitta, Ozsvár Bianka, Sinkovics Szabasztián, Udvardi Ákos, Vituska Viktória, Zsoldos Klaudia;

Topolya, Csáki Lajos iskola: Drobina Norbert és Dudás György;

Újvidék, Petőfi Sándor iskola: Bálics Ágnes, Milosavljević Valentina, Nikolić Zita és Pásztor Kicsi Tamás;

Zenta, Emlékkiskola: Bene Lilla, Horváth Kátai Krisztina, Katona Réka, Kovács Anikó és Molnár Ákos.

Üdvözlettel:

Tomán Mária

A víz
A
víz
világra
amikor alka-
lom, hogy elmond-
jam róla néhány gon-
dolatom. Szinte én, szagolom
jóízű folyadék, közismert for-
mája a töllelel csapadék. Jég-
ként feljön a víz tetejére, plusz négy
fokon legragyall a vízbe. Testünk-
nek víz a nyolcvan százaléka, ezért
az életünknek egyik alapja. Víz bontja
Földünk kétharmadát, mégsem „kedálhatjuk”
most tovább! Nem becsüljük meg, amíg
van belőle, hála is lehet éte a jövö-
ben. Vannak olyan vidékek már
most a világon, ahol a tize-
ta víz nem több, mint
puszta álm.

Oláh Brigitta, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Már Walt Disney is azt mondta, hogy az emberi élet tele van örömforrásokkal, amelyeknek mindegyikéből együttesen lehet meríteni – ez adatik meg annak a gyerekeknek, aki rajong az animációs alkotásokért – Tudjuk, hogy a rajzfilm műfaja Hollywood munkásságával vált általánosan elfogadottá, de az álomgyár ma is változatlanul ontja az animációs csodafilmeket – Olvassátok el beszámolónkat két újabb rajzfilmről, a Maci Laciról és a Hoppról, de szólunk Piroskáról is, aki találkozik a farkassal...

A legtöbbször úgy nőttünk fel, hogy Piroška egyik idealizált változatát ismertük. Az eredeti mese sokkal sötétebb, drámaibb. Az ötlet, hogy egy leányka egyedül be-merészkedik az erdőbe, és ott ahelyett, hogy elfutna, szóba elegyedik a mellé lopakodó farkassal. Ez a találkozás beindítja a gyerek fantáziáját. Nos, ezt a mesét Hollywoodban most alaposan „átdolgozták”, és a Grimm-meséből horror lett Catherine Hardwicke rendezőnek köszönhetően. Ebben a mozifilmben Piroška ellensége természetesen a farkas, melyet számítógépes grafika segítségével teremtettek meg, míg Piroška piros kabátjába Amanda Seyfriedet bújtatták. A színhely Daggerhorn falucska, amelynek lakói évtizedeken keresztül megőrizték a fegyverszünetet az erdőben lakozó vérfarkassal. Csakhogy amikor a Hold vérvörösre változott, a farkas felrúgta az egyezséget, és megölt egy falubelit. Az áldozat Valerie-nek, egy gyönyörű fiatal nőnek a nővére volt. Pánik tör ki a faluban, mert a hírhedt vérfarkasvadász, Salamon atya azt állítja, hogy a vérfarkas napközben emberi alakban él, azaz valószínű, hogy a falu lakói közül valaki éjszákára farkassá változik. Valeria felfedezi, hogy egyedülálló kapcsolata van a farkassal, megmagyarázhatatlan vonzerő működik közöttük, ami egyszerre teszi gyanúsítottá és csalétekké őt. A mese érdekes, a filmet mindenképpen érdemes megnézni.

Ennél sokkal mulatságosabb a Maci Laci kalandja. A Maci Laci című animációs mozifilm-

ben – az alkotás félig élőszereplős is – mindenki kedvence, a barna macsó újra és újra akcióba lendül, mert ökelme nem élhet unalmas életet. Csakhogy most szorult helyzetbe kerül ám, muszáj gyors megoldásokat találni, mert a dolgok alaposan összezutyulódnak. A Jellystone piknikosártolvaja, és elválaszthatatlan haverja, Bubu azzal a problémával találja magát szemben, hogy lassan elfogynak a turisták, a vadasparkot egyre kevesebben látogatják. Ezt megszagolja a dolláréhes polgármester is, és ezért azt a döntést hozza, hogy eladja a területet, nem érdekli tovább a sorsa. Igen ám, de mi lesz akkor, ha Maci Laci és a többiek, a társak az erdőben lakhely nélkül maradnak? Úristen, a polgármester még a fákat is ki akarja vágatni! De senki sem számol Maci Lacival, Bubuval és Rangerrel meg a békaszájú teknőssel. Ezt a bohóságot Eric Brevig rendezte 80 millió dollárból.

A szigorúan csak gyerekeknek ajánlott Hopp című animációs alkotást Tim Hill rendezte. A mese Husiról, a leendő húsvéti nyúlról szól, aki inkább nekimenne a nagyvilágnak, dobossá válna, minthogy úgy éljen, akár a tatikája. Gondol tehát egyet, a Húsvét-szigetéről Hollywoodba repül, ahol aztán összeakad Freddelel, a naplopóval, aki munka nélkül cseleng a városban. Ők ketten aztán rengeteg kalandon esnek át. A furcsa pár életében lassan sok minden megszokottá válik, megtanulnak közösen fáradozni mindenért. Élvezni lehet ezt a bűbájos mesét, de a felnőttek a Hopptól hoppon maradnak, mert nem nekik diliskednek a szereplők. Feltűnik a filmben az egykori Knight Rider-sztár, David Hasselhoff is, ám jelenléte a mesében nem sok vizet zavar. A CGI-állatok és a B kategóriás színészek jól megvannak egymással, és a mozivásznnon Husival.

B. Z.

MENŐ FEJEK

Maci Laci és a többiek

Irodalom

Mórickáéknak irodalomórájuk van. A tanár Móríckát kérdezi:

- No, Móricka, mi az elégia?
- Elég-ia... elég-ia... meggyújtott számár!

Melyik a...?

– Melyik a legsárgább madár? – kérdezi egy gyerek Móríckától.
– Ő... nem tudom... a citromhéja.

Jelszó

Egy apa meséli:
– A gyerekeim imádnak a Neten szörfözni. Tegnap néztem, hogy milyen jelszót írtak be: „BatmanSupermanRobinJoker”. Kérdeztem tőlük, hogy miért ilyen hosszú választottak. Erre azt felelték: legalább négy karakternek kellett lennie.

Állatkert

Az állatkertben a tigris ketrece előtt áll egy apuka a kisfiával, és azt magyarázza a gyereknek, hogy milyen erős és kegyetlen állat a tigris. A kisfiú komoly arckifejezéssel hallgatja, majd megszólal:
– Apa, és ha a tigris kitörne a ketrecéből és felfalna téged...?
– Igen, kisfiam?
– Akkor melyik busszal menjek haza?

Pingvinek

Bemegy a pingvin a kocsmába és megkérdi a pultost:
– Nem láttad a bátyámat?
Mire a pultos:
– Hogy néz ki?
A pingvin merőn ránéz:
– Szerinted?

Bacilusok

– Kisfiam, ne igyál a pocsolóyából, mert tele van bacilusokkal!
A gyermek boldog arccal az anyjának:
– Már nincs, mert átmentem rajtuk a rolle-rommal!

Csintalan

A ház előtt kisfiú ágaskodik. Nem éri el a csengőt. Arra jön egy szerzetes, jóságosan segít neki, és megnyomja a csengőt.
– Köszönöm, pap bácsi, de most aztán szaladjunk!

Úgy kell neki

A létra mellett fekszik egy fickó, egy gyerek meg mellette áll és röhög. Arra megy egy néni.
– Nem szégyelled magad, szegény ember leesett a létráról, eszméletlen, te meg nevetesz rajta?
– Úgy kell neki, meg akart verni.
– Miért? Mit mondott?
– Azt, hogy „Ne rázd a létrát, mert megverlek!”

Mesehallgatás

Anyuka vesz egy meselemez a kisfiának karácsonyra. Odaadja neki, hogy hallgassa, de neki el kell mennie a boltba. Pár perc múlva visszatér, és látja, hogy a kisgyerek veri a fejét a falba és a földhöz saját magát, tépi a haját és ordibál:
– Akarom, akarom!
Anyja nem érti, mi történt, közelebb megy a lemezjátszóhoz és hallja:
– Gyerekek, akarjátok hallani Hófehérke és a 7 törpe meséjét?... tikk... Gyerekek, akarjátok hallani Hófehérke és a 7 törpe meséjét?... tikk... Gyerekek...

Csavargó

Pistike az út szélén ül és nagyon sír. Oda megy hozzá egy férfi:
– Mondd csak kisfiam, miért keseregsz itt?
– Hát egész nap csavarogtam, nem akarom iskolába menni. Most meg kiderült, hogy vasárnap van.

Ki írta?

– Ki írta a Toldit?
– Tanár úr, kérem, nem én írtam.
– Na megállj, te haszontalan, holnap küldd be apádat!
Másnap jön a papa:
– Kérem, az ön fia egy szemtelen, pimasz, csavargó. Azt kérdeztem tőle, ki írta a Toldit, és ő azt felelte, hogy nem ő írta.
– Nézze, tanár úr, az én fiam csintalan, rossz gyerek, de hazudni nem szokott. Ha azt mondja, hogy nem ő írta, a Toldit, akkor mérget vehet rá, hogy nem ő írta.

Zsiráf

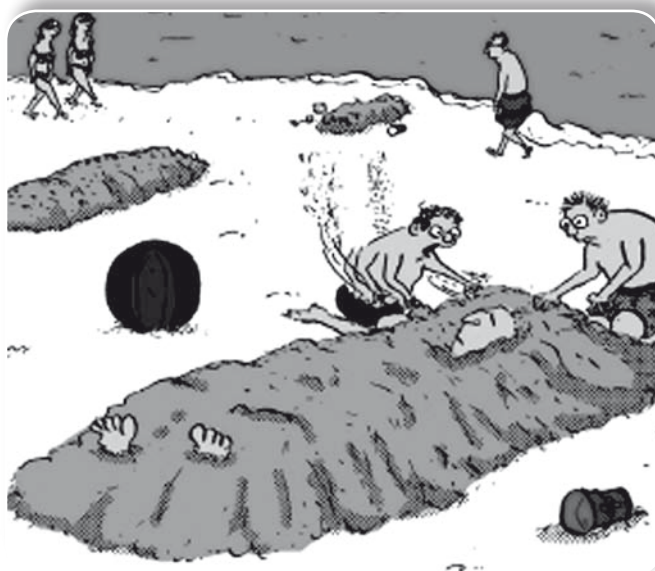
– Anyu! A zsiráfnak miért van olyan hosszú nyaka?
– Azért, hogy elérje a fák koronáját.
– És miért van a fának olyan hosszú törzse?
– Hogy ne kelljen a zsiráfnak lehajolnia, ha falevelet akar enni.

Móricka aranyhala

Móricka lyukat ás a hátsó kertben. A kíváncsi szomszéd néni átszól a kerítésen:
– Minek ásd azt a lyukat, Móricka?
– Megdöglött az aranyhalam, azt temetem el.
– No de annak nem kéne ekkora lyuk! – mondja a néni.
– Dehogynem kell! – feleli Móricka. – Hiszen ott van a maga macskájának a gyomrában.

– Nem szeretem az esős napokat.

– Várj csak, ez nem is a mi papánk!

Sakk I.

- Három elefánt sakkozik egy fán... mi ebben a lehetetlen?
- Hárman nem lehet sakkozni!

Sakk II.

- Te, Gazsi, honnan van ez a ló, amit vezetsz?
- Sakkon nyertem!
- Sakkon?
- A Lajos ütötte a parasztot, én meg léptem a lóval.

Jósnőnél

- A rendőr elmegy a jósnőhöz, aki jósolni kezd:
- Vészes jövőt látok... Pénteken este ki fog ják rabolni a házát...
- Mire a rendőr:
- A fenébe, én meg pont akkor leszek színházban a feleségemmel...

Gyerekszáj

- Négyéves kislány a hasonló korban lévő fiú játszópajtásának:
- Te tudtad, hogy a lányok okosabbak, mint a fiúk?
- Nem!
- Na látod, erről beszélék.

Idomított kutya

- Kiválóan idomított kutyám van – dicsekszik a házigazda a vendégeknek. – Ha adok neki kétszáz dinárt, cigarettát hoz érte.
- Ezt nem hiszem! Éppen egy félórát adtam neki ötszázat, és most se cigaretta, se kutya!
- Csakhogy én azt mondtam magának, hogy cigarettára kétszáz dinárt adok neki. Ha ötszázat kap, akkor moziba megy.

Három kismalac

- A tanító néni éppen a három kismalac történetét meséli a gyerekeknek:
- „Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer 3 kismalac. A kismalacok házat akartak építeni, de nem volt elég téglájuk. Elhatározták, hogy kérnek téglát az ember barátjuktól. Az első kismalac el is ment hát az emberhez, s amikor odaért, azt kérdezte:
- Szia, házat szeretnék építeni. Tudnál nekünk téglát adni?”
- A tanárnő itt megáll és a gyerekeket kérdi:
- Mit gondoltok, mit mondott erre az ember?
- Móricka jelentkezik:
- Nézd már! Egy beszélő malac!

Móricka matekórán

- Móricka osztályában a matektanár leszid mindenkit, és azt mondja:
- Gyerekek! Olyan buták vagytok, hogy az osztály 50 százaléka meg fog bukni matekból!
- Erre felszólal Móricka:
- De hiszen nem is vagyunk annyian...

Vegytan

- Mi volt ma az iskolában, Tomika?
- Kémiaórán a puszkapor összetételét tanulunk.
- És hánykor kezdődik az iskola?
- Miféle iskola?

Az baj

- Anyu, én mérges kígyó vagyok?
- Igen, kisfiam.
- Az baj, mert a nyelvembe haraptam.

Szóke

- A szószíi fűrdőszobájából:
- 95, 96, 97, 98, 99... Seggíííttsséééggg!!! Százlábú...

Vadászok

- Vadászok beszélgetnek:
- Képzeld, én lőttem egy szarvast! – mondja az egyik.
- Én meg egy vaddisznót! – büszkélkedik a másik.
- Én meg lőttem egy nenenét! – mondja a harmadik.
- Az meg milyen jószág? – kérdi a másik kettő.
- Ráfogtam a puskámat, ő meg azt mondta, nenene!

Okos ló

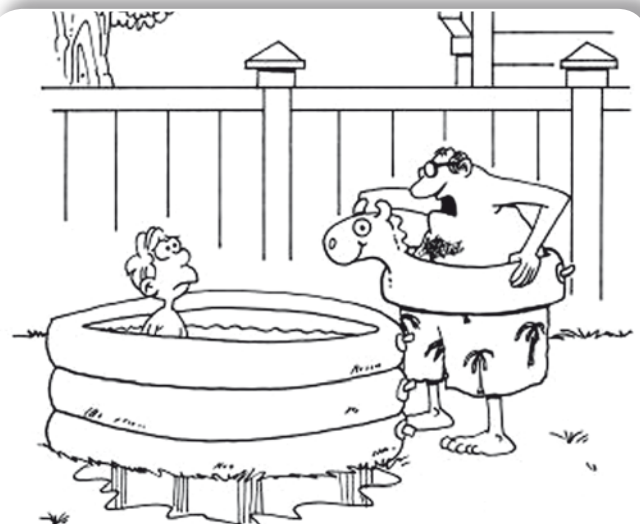
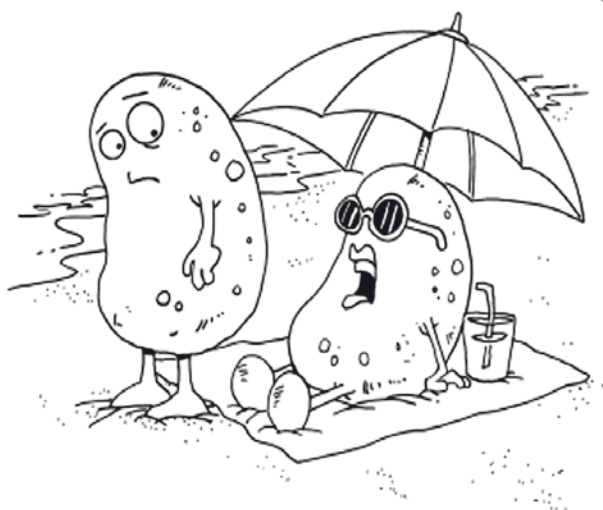
- Pista bácsi sakkozik a lovával. A szomszéd Jani bácsi áthajol a kerítésen, és csodálkozva nézi. Pár perc után megszólal:
- Te Pista, a te lovad már olyan okos, hogy tudsz vele sakkozni?
- Ez okos? Négy kettőre vezetek...

Sietség

- Egy csiga mászik fel a tölgyfára. Ötven év múlva elér a feléhez, majd megcsúszik, és lezuhan a földre. Keservesen megüti magát, majd így szól:
- Na lám csak! Ez a vége a nagy sietségnek!

A határon

- A tengerész egy papagájjal érkezik a határra.
- A vámos nézegeti a papírokat, közben hanggosan gondolkodik.
- Élő papagáj ezer forint, kitömött papagáj vámmentes.
- A papagáj felkiált.
- Emberek! Ne csináljanak örültséget!

Gárdonyi Géza

Egri csillagok

(Részlet)

Délután négy órakor fel volt öltöztetve a kis királyfi. Az udvaron aranyozott hintó várta, hogy leszálljon vele az óbudai völgybe, ahol lesátorozott a török tábor.

A királyné azonban még az utolsó percekben sem akarta elbocsátani a gyermekét. A fejét a két kezébe fogta, és sírt.

– Nektek nincsen gyermeketek! – mondotta. – Neked nincs, György barát, Podmaniczkynek sincs. Petrovichnak sincsen. Nem tudjátok, mi az: tigris barlangjába bocsátani be egy kisdedet. Ki tudja: visszatérhet-e onnan? Török Bálint! Nem szabad elhagynod engem! Reád bízom a gyermekemet! Te magad is apa vagy: tudod, hogy mi az, mikor a szülői szív reszket a gyermekéért. Úgy őrizd őt, mintha a magadé volna!

És mikor ezt mondta: nem szabad elhagynod engem, megfélemedezett minden méltóságáról, és térdre omlott a szőnyegen Török Bálint előtt. A kezét könyörgőn nyújtotta feléje.

Ez a jelenet mindenkit megrendített.

– Az Isten szerelmére, felség! – szólott György barát. S fölemelte a királynét a földről.

– Felséges asszonyom – mondotta mély megindulással Török Bálint –, elkísérem a kisdedet. És esküszöm, hogy ha csak egy haja szála is meggörbül, akkor a kardom a szultán vérében fog ma megfürdeni!

A szultán Óbuda alatt táborozott. Pompás hármassá sátora ott volt fölépítve a mai Császár fürdő helyén. Csak a neve sátor, valójában palotaféle fa- és kelmealkotmány. Belül termekre és fülkékre van osztva; kívülről ragyog az aranytól.

Délután öt óra tájban megindult a magyar hódoló küldöttség a királyi palota udvaráról. Elöl egy huszárszázad, utána a főurak katonasága, azok után a kincsvívó apródok. (A németekkel trafikált, hazaáruul Bornemissza Tamás kincseit vitték el a szultánnak ajándéku.) Ismét egy csapat királyi katonára, palotások, egyéb udvari szolgák, majd a főurak válogatott daliái. Azután maguk a főurak, s köztük a fehér kámszás György barát. Szép és méltóságos volt az a kámsza, ahogy ott fehérlett Török Bálint virágos, kék, nyári atlaszruhája mellett. A főurak között a kis királyfi hatlovas, aranyos hintója. Két ud-

vari hölgy ült benne meg a dajka. A dajka ölében a fehér selyembe öltözött, kis, piros-pozsgás, térden táncoló királyka.

A lovakat oldalt egy-egy hosszú hajú, se-lyemsipkás apród vezette. A hintó mögött az ezüstsisakos belső testőrség. Azok mögött a budai ostromban vitézkedett tiszték hosszú sora lovagolt.

Gergely egy rézderes kis lovon Török Bálintot követte. Hogy az ura kedvetlen volt, maga is komolykodva ült a lován. Csak akkor derült föl, mikor hátrapillantott, és meglátta az öreg Ceceyt. Milyen furcsán ül az öreg a lovon! Az egyik lábát, amelyik fából van, meredten kinyújtva tartja, a másikat meg, amelyik csak térdig van fából, összehúzza. Aztán a jobb kezével tartja a kantárt, s a kardja is jobb felől van felkötve.

Gergely sohase látta őt se lovon, se fegyverben. Nevetésre fakadt.

No, furcsa is volt az öreg, hogy úgy kinyalagodott. A nagy sastollas posztósüveg félre volt ütve a fején, a bajusza meg – kicsit fehér bajusz – olyan hegyesre volt viaszolva, mint a legényeknek; s hogy immáron foga nem volt elől, meg a szeméi is mélyen ültek az öregségtől, a vén Ceceyt inkább valami díszmadárijesztőnek lehetett nevezni, hogysé díszmagyarnak.

Gergely hát megnevette. De mindjárt meg is restellte, s hogy igazítsa a bűnén, megvárta. Köszönt neki:

– Jó napot, atyámuram! – mondotta végan. – Hogyan nem láttam előbb kegyelmedet?

– Csak itt csatlakoztam a menethez – felelte az öreg bámulva. – Hát te micsoda angyalbőrben vagy?

Gergely gyönyörű, vörös és kék atlaszból való apródruháját és drága, gyöngyházás kardját kérdezte ezzel a szavával.

– Az uram apróddá tett – felelte Gergely. – Mindenüvé járok, ahová ő jár. A királyi palotában is forgok. Most meg a szultán sátorába megyek vele.

Dicsekedett. Fitogtatni akarta, hogy ő nem olyan semmi ember, mint amilyennek őt eddig nézték. Abban a körben forog ő, ahol Éva kisasszony.

A Szent György téren nyüzsgött a sokaság. Az utcákon ki voltak tárva ajtók, abla-

kok. A tetőkön és fákon vidám gyerekek ültek és csimpeszkedtek. De mindenki csak a királykát nézte. Milyen csepp, és máris választott király!

– Szakasztott olyan a feje tartása, mint az apjáé volt – mondotta egy asszony.

A kapuban ott piroslott egy rajban a Török Bálint háromszáz főnyi legénysége. Csupa somogyi fiú, s van közte egy, akinek a feje kiáll a csapatból, mint a búzatáblába tévedt rozsszál.

Hogy azokhoz értek, Török Bálint megfordította a lovát. A kardja az égnek villant: állót intett a menetnek.

– Vitézeim! Fiaim! – szólott mély rezgésű hangon a katonái előtt. – Emlékeztek rá, hogy alig egy hónapja itt, ennél a kapunál fogadta meg a szavamra minden főúr és minden katona, hogy Buda várát sem a németnek, sem a töröknek oda nem adjuk?

– Emlékszünk – morajlott a csapat.

Bálint úr folytatta:

– A németet elvertük. Most a török táborba megyünk a szultán elé. Isten a tanúm, és legyetek ti is tanúim rá, hogy én a tanácsban ezt a kimenetelt elleneztem.

Ezt dörgő hangon mondta. Aztán a hangja zengéstelenné vált:

– Én, édes fiaim, érzem, hogy nem látlak többé bennetek. Isten a tanúm, hogy csak a haza iránt való tekinteteknek engedelmeskedem. Az Ég áldjon meg, édes fiaim!

Nem tudott többet mondani: a hangja elcsuklott. Ahogy a kezét kinyújtotta, a katonák egyenként szorították meg. A szemek megteltek könnyekkel. Török Bálint lehajolt, és egy katonáját arcon csókolta.

– Ez az én búcsúcsókom, mindnyájatoké!

S megsarkantyúzta lovát: kilovagolt a várkapun.

– Ugyan, ugyan, Bálint öcsém – mondotta az agg Werbőczy –, mire való az ilyen ellágyulás?

Török Bálint megrántotta a lova kantárját, és bosszúsán felelte:

– Megmutattam én nemegyszer, hogy nem vagyok ölből.

– Hát aki nem fázik, ne reszkessen.

– Nono, bátyám, majd meglátjuk, ki éri meg jobban az időjárást.

– Ha nem mondta volna is a császár – szólt közbe György barát –, el kellett volna hozzá éppen így mennünk. Nem szabad hidegen bánnunk vele.

– György fráter – szólt Török Bálint komor pillantással –, te okos ember vagy, de Isten te se vagy. Ha az ember kívül a ruháján hordozná a szívét, a császár akkor is betakarná azt mielőttünk.

A barát nyugodtan felelt:

– Ha itt volna még a német a nyakunkon, te is másképpen beszélnél.

A kaputól a táborig a janicsárság állott sorfalként. Oly viharosan csokjasázták a magyar főurakat meg a kis királyt, hogy nem lehetett folytatniuk tovább a beszélgetést.

A katonák és sátorok tarkaságában haladtak tovább. Néhány perc múlva a bégek és pasák pompázó csoportját látták, amint eléjük jönnek a királyfi fogadására.

Ha valaki a magasból nézte volna azt a két menetet, bizonyára olyannak látja, mintha egy nagy virágos mezőn két sor mindenféle színű tulipán haladna egymással szembe. Mikor összeérnek, megállanak és bókólnak, aztán összevegyülten haladnak tovább a Duna partján észak felé, ahol egy palotaféle hármassátor zöldellik ki a többi közül.

*

A szultán a sátora előtt állt. Az arca ki volt pirosítva, mint mindenkor. Mosolyogva bólintott, mikor György barát kiemelte a kocsiból a kék szemű, kövér kisgyermeket.

Bementek a sátorba. Az ura mögött Gergely is belépett. Kellemes hűvösség és rózsaszínű csapta meg. A tábori nagy lóbusz, amely a forráságban szinte kábító volt, oda

már nem hatott be. Az ajtónálló a kíséret többi tagját visszatartotta.

A szultán sarkig érő, cseresznyeszínű selyemkaftánba volt öltözve. A kaftánt a derekán fehér zsinór tartotta össze, de a kaftán olyan lenge patyolatselyemből volt, hogy a karja idomait látni lehetett benne. És azoktól a sovány karoktól reszketett akkor Európa!

A szultán odabent a kezébe vette a gyermekét, és tetszéssel nézte.

A gyermek rámosolygott, és belemarkolt a szakállába. A szultán erre megcsókolta a gyermeket.

A főurak megkönnyebbülten lélegzetek. Hiszen ez nem a vérengző Szolimán! Ez egy jólelkű családapa! A tekintete tiszta, mosolygása őszinte. Íme, a gyerek a turbánon ragyogó gyémántcsillaghoz nyúl. Odaadja neki játéknak. Aztán fiához szól; Bálint is érti, Gergely is érti:

– Csókoljátok meg a kis magyar királyt!

És a két szultánfi megcsókolja. Mosolyog rá mind a kettő. A gyerek is visszanevet.

– Elfogadjátok-e testvéreteknek? – kérdi a szultán.

– Hogyne – feleli Szelim –, hiszen ez a gyerek olyan kedves, mintha Sztambulban születték volna.

Gergely körülpillant a sátorban. Micso-da kéklő pompája a selyemnek! A földön is vastag, virágos, kék szőnyegek. A sátor falán kerek, üvegtelen ablakok. Az egyikén át lehet látni a Margitszigetet. Lent a sátor fala mellett meg vastag ülvánkosok hevernek.

A sátorban nem volt más, csak a három főúr: György fráter, Werbőczy meg Török Bálint, azután a dajka meg Gergely, akit díszes ruhájában talán a kis király apródjának vélt az ajtónálló. Aztán ott állt a két szultánfi, két pasa meg a tolmács.

A szultán visszaadta a királyfit a dajkának, és tovább is gyönyörködve nézte, orcáját veregette, kenderszőke haját simogatta.

– Milyen szép, milyen egészséges! – mondotta a tolmácsra pillantva.

Mire a tolmács latinul szólott:

– A kegyelmes szultán azt mondja, hogy a gyermek bájos, mint az angyalok, és egészséges, mint a ma hajnalban nyílt keleti rózsza.

– Örülök, hogy láttam őt – szólt tovább a szultán –, vigyétek vissza a királynénak, és mondjátok meg, hogy atyja leszek apja helyett, és hogy az én kardom örködni fog rajta és az országán.

– Őfelsége úgy örül – mondta a tolmács –, mintha a saját gyermekét látná. Fiául fogadja őt, és világot uraló hatalmának szárnyát kiterjeszti fölötte. Ezt mondjátok meg a királyné őfelségének, s adjátok át az ő legkegyelmesebb üdvözlését.

A szultán egy meggyesvörös selyemerszényt vett elő a zsebéből, és kegyes mozdulattal a dajka kezébe csúsztatta.

Aztán még egyszer megcsókolta a gyermeket. A kezével búcsút integetett neki.

Jel volt ez arra, hogy a szultán teljesítettnek tudja a kívánságát, és hogy mehetnek.

Valamennyien boldogan lélegzetek. A dajka szinte futva vitte kifelé a gyermeket.

Kiléptek a sátorból. Ott a pasák körülfogták a főurakat, és nagy nyájasan kijelentették, hogy a szultán meg fogja őket vendégelni. A kíséret többi része is, amelyik visszaviszi a királyfit, forduljon meg, és térjen vissza.

– Kísérd vissza a királyfit! – szólt hátra Gergelynek Török Bálint.

S egy pasa karján eltűnt a sátorban.

A nap már akkor leáldozott a budai hegyek mögött, és az égről a felhők tüze világított alá.

A kis királyfi megint a hintóba került. Jobb kezével pát intett a pasáknak és a magyar főuraknak, aztán az aranyos hintó újra megindult a katonák csokjasát viharzó két során fel a budai Várba.

Kedves Olvasó Tanulók!

Több hete már ún. Erdély-regényekkel foglalkozunk. Szó esett fejedelmekről és fejedelemasszonyokról, Báthoryakról, Bethlenekről, barátokról. A mostani részlet az ismert regényből, Gárdonyi Géza Egri csillagok című művéből származik, ami nem az idézett regények sorába tartozik, legalábbis nem olyan értelemben, mint pl. az Abafi vagy az Erdély aranykora. De a magyar történelem Erdélybe vezető útját, a közvetlen előzményeket elmeséli. Ezért nem a közismert várostrom-jelenetekből közlünk most részleteket a Gyöngyhalászban, hanem azt a részt emeltük ki, amelyben azt meséli el az elbeszélő, hogyan is zajlott le az a nevezetes látogatás a csecsemő János Zsigmonddal a szultán táborában, minek fedezete mögött a török csellel bevette Budát, s amelynek során Török Bálintot rabul ejtette („Hátra van még a feketelevél!” – mondjuk

azóta is a szólást, ha későbbre várható valamilyen rossz dolog. A szultán ugyanis a feketelevél felszolgálatára való hivatkozással marasztalta a vendéget, s adott jelet katonáinak a lefogására.) Ezen események után hagyja el II. János király (a későbbi János Zsigmond erdélyi fejedelem) és Izabella királyné Fráter Györggyel együtt Budát s megy Erdélybe, Gyulafehérvárra, ahol az Erdélyi Fejedelemség alapítói lesznek.

E regények értelmezése és olvasása egyfajta interdiszciplináris diskurzusban, pl. a történelemmel, építészettel, a reformáció történetével, képzőművészettel, földrajzi ismeretekkel etc. együtt képzelhető el. Jó olvasást és kutatást!

Bence Erika

A legjobb alkalmazások

A magyar PC World megkérdezte olvasóit, hogy mely programokat tartották az elmúlt év legkiemelkedőbb alkotásainak. Íme a végeredmény!

Weboldalukon az elmúlt hetekben levezényelték egy szavazássorozatot, ahol olvasóik a 2010-es év legjobb alkalmazásai közül választhatták ki az általuk legjobbnak véltet. A háromrészes sorozatban szereplő applikációkból kétféle sorrendet is felállítottak. Az egyik egy 10-es lista, ahol az összes, szavazásban szereplő program szerepel, míg a másikban az egyes kategóriák legjobbjait gyűjtötték össze. Elsőként nézzük az összesített eredménylistát:

10. Google Dokumentumok

Valószínűleg egyre többen találkoznak a Google által fejlesztett online irodai csomaggal. A többek között szövegszerkesztőt, táblázatkezelőt, prezentációkészítőt és grafikus szerkesztőt is tartalmazó, felhőalapú eszköz szinte minden irodai munkát végző egyén életében elengedhetetlen. Hasznos funkciói közé tartozik a valós idejű, online közös szerkesztés, a különböző formátumok támogatása és a széles körű exportálási lehetőségek. A Google programjának egyelőre nem nagyon akad kihívója, habár a Microsoft már próbálkozik egy ideje a saját online Office alkalmazásával – egyelőre több-kevesebb sikerrel.

9. Magyar Elektronikus Könyvtár

Sok idegen nyelvű digitális könyvtárral találkoztunk már, de a magyar tartalmak elérése mindig is korlátozottabb volt. A Magyar Elektronikus Könyvtár sokéves munkájával egy egészen korrekt gyűjteményt hozott össze, amely teljesen legálisan elérhető a honlapjukon, a <http://mek.oszk.hu> címen.

8. Atomic Browser

Az Apple végre megnyitotta a lehetőséget, hogy külső fejlesztők által készített böngészők jelenhessenek meg az AppStore-ban. Ezzel megindult az iOS-re készülő alternatív böngészők sora, amelyek egyik ékes példája az Atomic Browser. Az applikáció legnagyobb érdeme, hogy a számítógépes böngészés élményét ülteti át iOS-re. Fülek használata, reklámok blokkolása, Facebook- és Twitter-integráció, de a hasznos funkciókat napestig sorolhatnánk. Az alapverzió ingyenes, viszont a prémiumkiadás sem drága, a maga 1 dolláros árcédulájával.

7. Star Walk

A csillagászat iránt érdeklődőknek nyújthat kellemes kikapcsolódást a Star Walk nevezetű program, amely az iOS-tulajok számára elérhető. Az ismertebbektől egészen a kisebb csillagképekig és konstellációkig mindent megtekinthetnek az érdeklődők. A szoftver használatához csupán az ég felé kell fordítani a telefon kameráját, majd a program egy rövid vizsgálat után kirajzolja nekünk az égen látható csillagképeket. Az iPhone-tulajdonosoknak 3, míg az iPadeseknek 5 dollárt kell kifizetni az AppStore kasszájánál.

6. AntiDroidTheft

Az androidos készülékeken érhető el AntiDroidTheft, amely nevéből adódóan féltett okostelefonunk védelmét biztosítja. Ha elhagyjuk a készülékünket, egy webes felületről élesíthetjük annak GPS-vevőjét, így könnyedén

kideríthetjük a mobilunk pozícióját. Akinek ez sem elég, még fényképet is készíthet a készülékének kamerájával, amely a környezet feltérképezését segíti elő. Az alkalmazás ingyenesen elérhető az Android Marketen.

5. Dropbox

Már az okostelefonok szélesebb körű elterjedése előtt is nagyon népszerű volt a Dropbox, amely a számítógépek közötti fájlcserét gyerekjátékká varázsolta. Az ingyenes szolgáltatás alpból 2 gigabájtnyi tárhelyet biztosít nekünk felhőalapú rendszerében, de néhány dollár kifizetése után ezt a korlátot feloldhatjuk. Az okostelefonokra elérhető kliensek ingyenesen letölthetők az Android Marketről, az AppStore-ról és a BlackBerry App Worldról.

4. iBubbleLevel

Szinte hihetetlen, de okostelefonunkból egyszerűen varázsolhatunk vízmértéket, amellyel az egyszerűbb műveletek mellett akár a falunkra akasztott képeket is pontosan beállíthatjuk. Az AppStore-ban 1 dollárért elérhető alkalmazásnak létezik ingyenes, androidos alternatívája is, amely a Spirit Level Plus névre hallgat.

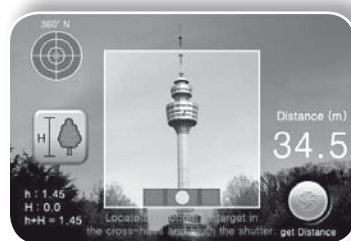
3. Google Earth

Ezt a programot valószínűleg senkinek sem kell bemutatni. A számítógépeken és telefonokon is egyaránt elengedhetetlen alkalmazás többek között bolygónk térképhálózatát, felszínét és domborzatát is nagyon pontosan megmutatja, de a szolgáltatások szinte

hónapról hónapra bővülnek, így mai állapotában már szinte össze sem lehet hasonlítani a Google Earth-t az eredeti koncepcióval. Az ingyenes programnak számítógépen van fizetős változata is. Akik az okostelefonjukon szeretnék használni, azoknak még beépített navigációval és egyéb, helyzetmeghatározáshoz kötött szolgáltatásokkal kedvezkedik az amerikai óriás.

2. Smart Measure

Zseniális programot tudhatnak magukénak azok, akik ingyenesen letöltik az Android Marketen fellelhető Smart Measure-t. A telefonba épített kamera segítségével képes megmondani a látható objektumok magasságát, illetve a tőlünk való távolságát. Habár a pontossága sok tényezőtől is múlik, maga az applikáció több mint hasznosnak tűnik, főleg a túrázást kedvelők számára.

1. Opera Mini

Az Atomic Browsernél megemlítettük, hogy végre iOS-en is beindult az alternatív böngészők terjesztése. Az Opera Mini szerencsére nemcsak az almásoknak érhető el, hanem az Android-felhasználóknak is, bár utóbbi tábor számára lehet érdekesebb a program, ahol is a legtöbb helyzetben jobban teljesít, mint a gyári variáns. Az Opera mobilos változata megérdemelten nyerte meg a szavazásunkat, ugyanis minden szempontból egy kiváló alkalmazást raktak össze a fejlesztők, és az Androidon kívül szinte minden létező platformon használható.

HOROSZKÓP

KOS

Változtatáson gondolkozol, de hamar rá fogsz jönni, hogy nem is olyan rossz az, amit most annak hiszel. Légy egy kicsit nyitottabb, mert egy olyan pozitív dolog fog bekövetkezni életedben, amihez szükséges a teljes elfogadás, a nyílt szív. Nem fogod megbánni!

BIKA

Kellemes meglepetések várnak rád. Új kihívások kerülnek eléd, melyekről először azt gondold, hogy teljesíthetetlenek, de aztán mégsem a nyúlcipőt veszed fel, hanem a bokszkesztyűt, és meglehetősen könnyedén legyőzöd az akadályokat. Gyűjts erőt, és hajrá!

IKREK

Mindenképp ülj le beszélgetni egy barátoddal – nyilván tudod, melyikükről van szó –, mert bőven lenne mit megbeszélnek! Lehet, hogy amit hallani fogsz, megdöbben, de ez így van jól. Légy kedves azokkal az emberekkel, akik a javadat akarják. Sokkal többen vannak ilyenek, mint gondolnád.

RÁK

Ideje, hogy másokért is tegyél valamit, ne csak magadra gondold. Ha így döntesz, olyan fontos leckét kaphatsz az élettől, ami semmi mással nem pótolható. Már régóta töröd a fejed azon, milyen új hobbit válassz magadnak. Egy sport most felkelti az érdeklődésedet.

OROSZLÁN

Emberi kapcsolataidban változás várható, egy-két személlyel gyarapodik a baráti köröd, lehet, hogy egy új szimpátia is becsúszik. Nem érdemes túlbonyolítani a dolgaidat. Spontán ötleteid, megérzéseid mindig sokkal jobb eredményre vezetnek, mint amikor alaposan átgondolod a döntéseidet.

SZŰZ

Most végre jut időd egy kis pihenésre. Nem vagy biztos benne, hogy azok az emberek, akik azt mondják, hogy csak a legjobbat akarják neked, valóban így is cselekszenek. Gondold át, hogy kik azok, akikre tényleg számíthatsz.

MÉRLEG

Egy kellemetlen beszélgetést kell megéjtened valakivel. Nyugi, nem lesz gond, sikerül megtalálni a közös hangot. Olyan teljesítményt nyújtasz, amire korábban nem volt példa. Büszke leszel magadra, de nem hirdeted a sikeredet. Bőven elég, ha te tudod, milyen remek ember vagy, nem kell nagydobra verni.

SKORPIÓ

Megváltozik az életed, talán új napi-rendhez vagy társasághoz kell alkalmazkodnod, de nem bánod, mert már így is untad a monotonitást. Ne sajnáld elengedni a régi, elavult dolgokat! Végre kikapcsolódhatsz egy kicsit.

NYILAS

Most végre sikerül elérned azt, amit akarsz, méghozzá azért, mert felismered rejtett képességeidet. Annyira elégedett leszel önmagaddal, hogy mindenkivel jót akarsz tenni, egészen kivirulsz. De vigyázz, nem mindenki igazi barátod, aki annak mondja magát, s nagyon fájdalmas ez a felismerés.

BAK

Nyugodj meg, ha úgy tűnik, minden a feje tetejére állt és ellened fordult, akkor se kezdj hisztizni és másokat hibáztatni! Végül minden megoldódik, csak bízz a sorsban – no meg magadban! A hétvégét nyugalomban szeretnéd eltölteni, szó sem lehet olyasmiről, ami nem ágyban fekvés és filmnézés.

VÍZÖNTŐ

Egy gondod, ami már régóta aggaszt, végre megoldódni látszik. Energiáid megsokszorozódnak, szabadnak érzed magad. Hiába próbálsz beszervezni a haverjaidat, barátaidat egy kis szórakozásra, senki nem ér rá, ezért egyedül kell eltöltened a szabadidődet. Erre is szükség van, hidd el!

HALAK

Most nagyon céltudatos vagy, magabiztos fellépésednek és tájékozottságodnak köszönhetően sikert sikerre halmozol. Persze a szerencse is nagyban közrejátszik majd az eredmények elérésében. Szívesen átélnéd a szerelem elsöprő érzését. Erre nem is kell várnod, mert már megtaláltad, akit kerestél.

Hogyan dobjuk fel a hangulatunkat?

Íme, egy rövidke lista arról, miként szerez-zünk magunknak pár örömteli percet, ha rossz kedvünk van. A kutatások szerint az emberi boldogság számtalan tényezőtől függ. Negyven százalékát az befolyásolja, hogy magunk mit teszünk a boldogságunkért. Ezért, hogyha bármikor is rossz kedved volna, szánj egy percet az alább olvasható tippekre, és hidd el, garantáltan jobb kedved lesz!

Nézzesd a régi fényképeket!

Biztosan boldogabbnak fogod érezni magad, ha eszel egy kis édességet? Egy angliai egyetemen megvizsgálták, hogy az édességevés, tévézés, zenehallgatás vagy a fotóalbum-lapozgatás mennyire hozza meg az emberek jó kedvét. A nyertes a fotóalbum-lapozgatás volt, ami tizenegy százalékkal megnövelte az emberek jó hangulatát. Ezért, ha rossz kedved van, ne habozz! Kapd elő a fotóalbumot, és lapozgasd át a nyaralásról vagy a kiskorodról készült képeidet! A hatás garantált.

Omega 3

Egyél sok omega-3 zsírsavban gazdag ételt! Ilyen étel például a dió vagy a lazac, de mostanában már rengeteg készítményhez adják hozzá mesterségesen ezt az összetevőt.

Lélegezz finom illatokat

Az illatok nagy hatással vannak ránk. Ma-napság már számos illatosítót be lehet szerezni, mindenki meg tudja találni a számára kedves illatot. Ha rossz kedved van, akár egy szippantás is jó kedvet tud varázsolni.

Üzd el az árnyakat!

Azok az emberek, akik több fényt kapnak napközben, jobb hangulatúak és jobban alszanak azoknál, akik kevés napfényt kapnak. A leghatásosabb a reggeli napfény, ezért ha lehetőség van rá, amint felkelsz, húzd fel a sötétítő redőnyt, és reggelizz a napfényben. Ekkor a napod is jól indul.

Sétálj!

Sokan nem mozognak eleget, pedig a mozgás nagyon fontos az egészségünk

szempontjából. A friss levegő és egy kis mozgás biztosan meghozza a jó kedved, ráadásul a mozgás során le tudod vezetni a benned felgyülemlett feszültséget.

Válassz olyan játékokat, melyek figyelmet igényelnek és élvezetesekek. Labdázz vagy próbáld ki az aerobicot! A mozgás felszabadítja az elmédet attól, ami zavar téged!

Kerüld a felfordulást

Sok embert a rendetlenség arra emlékeztet, hogy feladata van, amit el kell végezni, és ez a rendrakás. Ha felfordulás van körülötted, bizonyosan rosszul fogod érezni magad, ezért azon a helyen, ahol éppen vagy kerüld ezt el! Másrészt a rendrakás is nagyon jó stresszoldó.

Nyakunkon a nyár, a forróság. Ilyenkor legszívesebben egész nap az árnyékban pihennénk. Na de, ha mégis úgy döntesz, hogy kimozdulsz otthonról...

Mit viselj a nagy hőségben?

Nyáron legjobb választás a lenge öltözet, hiszen így a ruha nem tapad rád, könnyen tud alatta szellőzni a bőröd, és te is jóval frissebbnek érezheted magad, mintha egy szűk farmerban préselődnél egész nap.

Az idén nagyon divatosak a mini- és maxiruhák, úgyhogy akkor is nyugodtan felveheted őket, ha szigorúan az aktuális trendhez tartod magad. Ezeket a ruhákat bátran hordhatod egy-egy különlegesebb

Öltözködés a hőségben

buli alkalmával, de felkaphatod őket akkor is, ha a csajokkal sétálotok egyet. Roppant kényelmesek és praktikusak.

A fekete és sötét ruhák magukba szívják a meleget, ezért érdemes fehér vagy legálábbis világos darabokat felvenned. (Ezek egyébként remekül kiemelik a szép, barna bőrödet.) Természetesen az sem mindegy, milyen anyagból készült az öltözed: a rossz minőségű, műszál ruhákba sokkal könnyebben beleizzadsz, és bizony ezek a testszagot sem kötik meg olyan mértékben, mint a pamut, a len, a selyem vagy a vászon.

Nyáron a legjobb, ha kényelmes lábbelit viselsz. Egy vékony balerinacipő vagy egy divatos saru a nagy melegben kiváló választás. Ha pedig mégis a magas sarok mellett döntesz, akkor válaszd a telitalpú szandálokat! Ezek kényelmesek és biztosabb tartást adnak a lábaidnak.

A nagy hőségben jó belebújni egy-egy rövidgatyába. Ducibbak is bátran hordhatnak ilyen gatyókat, csak ügyelni kell a megfelelő szabásvonalra (egyenes szár, térdig vagy pár centivel a térd fölé érő fazon).

Kiegészítők

Érdemes nagy, lehetőleg természetes anyagból készült táskát hordanod. A nagy

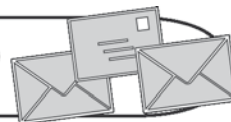

méret praktikus, hiszen a mindennapos dolgaidd mellett belefér egy ásványvíz, egy frissítő kendő, a napszemüveged, és természetesen a napolaj is. A természetes anyag pedig azért fontos, mert a bőrtáskák nyáron magukba szívják a forróságot.

A divatos sálak helyett nyáron érdeme-sebb vékony kendőket, illetve szélesebb karimájú, vékonyabb anyagú kalapokat választanod. Ezek amellezt, hogy divatosak, remek védelmet nyújtanak a napsugárzás ellen.

Elengedhetetlen kellék a napszemüveg, melyből megéri legalább egy jó minőségű darabba beruházni.

Bátran hordhatsz kedved szerint feltű-nő ékszereket, de tartsd szem előtt, hogy a fémek a napon hamar átforrósodnak. A túl széles és nehéz karkötők, nyakláncok alatt pedig nem tud szellőzni a bőröd.

Sportolni jó!

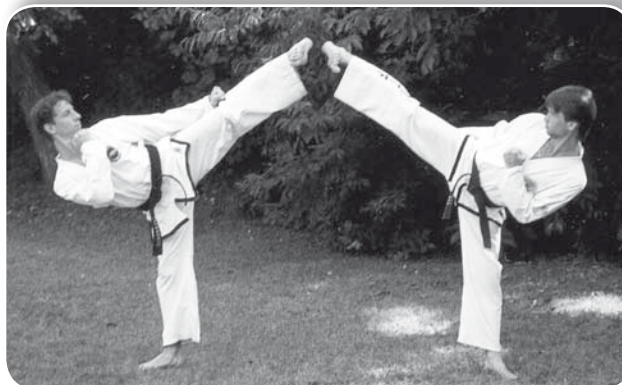
Ne légy lusta, tarts velünk te is!

Kedvenc sportom: a kajakozás

Három évvel ezelőtt a nyári szünidőben mindennap eljártam evezni a Limán nevű kajakklubba. Azóta ez a kedvenc sportom. Mivel biztonságot és tapasztalatot szereztem a kajakozásban, az idén már a tavaszi szünidőben is eljártam kajakozni a klubba. Az első versenyemen is túl vagyok, ami egész jól sikerült. Remélem még sokáig élvezhetem ezt az izgalmas sportot.

Kovács Imre, 4.8 osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Kedvenc sportom: a taekwondo

A taekwondo önvédelemről szól. Ebben a sportban azt tanuljuk, hogyan lehet magunkat megvédeni a veszélyes helyzetekben. Az edzéseket profi tanárok tartják. Az öltözékünk fehér kimonó. Mindenkinek más színű öve van, attól függően, milyen szinten űzzük a sportot. Az övek elnyerésének sorrendje: fehér, sárga, zöld, kék, piros és fekete. A fekete övet csak profik tudják megszerezni, akik már hosszú évek óta edzenek, és ismerik a sport minden csínját-bínját.

Micsók Norbert, 4.8 osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Miért tetszett

Móricz Zsigmond nagyon híres regénye 1892-ben játszódik. Főszereplője Nyilas Misi debreceni kollégiumi diák.

Ez a regény a nyolcadikos kötelező házi olvasmányok közé tartozik. Eleinte féltem hozzáfogni az olvasáshoz, azt hittem, hogy unalmas könyv lesz. Szerencsére tévedtem, és szinte alig tudtam letenni a könyvet, annyira beleéltem magam a történetbe. Amikor Misi futott, úgy éreztem, hogy én is vele futok, ha sírt könnyek jelentek meg a szememben. Amikor igazságtalanul vádolták, az nekem is szinte fájt, és szerettem volna neki mondani, hogy ne hagyd magad, te tudod az igazságot, hát mondd el, véd meg magad!

Az egész könyv olvasása alatt azt a pillanatot vártam, amikor kiderül az igazság, és mindenki megtudja, hogy Misi nagyon jó gyerek. Nagyon megfogott Nyilas Misi jelleme, hogy emberséges és tiszta tudott maradni a vádakkal és a gonoszságokkal szemben is. A mű megjeleníti Misi egyé-

niségét, jellemét és hitét. Ő akkor sem magyarázkodott, ha emiatt megbüntették. A regény mondanivalóját a címe is tartalmazza: „Légy jó mindhalálig”. Misi ezt a tanácsot édesanyjától kapta. Ez azt jelenti, hogy helyt kell állni minden nehézség és szenvedés árán is, ki kell tartanunk az örök emberi igazságok mellett, mint amilyen a

becsület, az erkölcsösség és az igazmondás. Nekem nagyon tetszett a regény, és mindenkinek ajánlom, aki még nem olvas-ta. Talán a regény elolvasása mindenkiben felébreszti a bennünk rejtőzködő jóságot, és ezáltal a világ is egy kicsit jobb lesz.

Bálint Diana, 8. a osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Hogy érzed magad a bőrödben?

1. Ha azt tapasztalom, hogy nem férek bele a kedvenc farmerembe:

- a) Elkezdlek rohamtempóban diétázni. (5 pont)
- b) Elhatározom, hogy mostantól jobban odafigyelek majd. (3 pont)
- c) Nem gond, veszek egy mérettel nagyobbat magamnak. (0 pont)

2. Ha fotót teszek fel magamról egy közösségi oldalra:

- a) Még fodrászhoz is elmegyek a képkészítés előtt. (5 pont)
- b) Biztos, ami biztos, keresek egy retusálóprogramot. (3 pont)
- c) Gyakran elsiklom afelett, hogy hogy nézek ki rajta. (0 pont)

3. A péntek esti bulira kiszemelt ruhám legfontosabb tulajdonsága az alábbiak közül:

- a) Elfedi az alakhibáimat. (5 pont)
- b) Lenyűgöz másokat. (3 pont)
- c) Kényelmes. (0 pont)

4. Amikor mások az alakomat dicsérik...

- a) ...büszke vagyok. (5 pont)
- b) ...örülök. (3 pont)
- c) ...meg sem hallom a bókákat. (0 pont)

5. A ruhavásárlás:

- a) Borzasztó élmény, többnyire kihagyom. (0 pont)
- b) Lételemem. (5 pont)
- c) Hasznos, de csak mértékkel. (3 pont)

6. Ha összefutok egy nálam szebb lánnyal:

- a) Borzasztó irigység kerít hatalmába. (5 pont)
- b) Azon gondolkodom, mi lehet a titka. (3 pont)
- c) Nem akarok másabb lenni, így nem hoz zavarba a dolog. (0 pont)

7. A születnapom...

- a) ...nem fontos, annyira nem szeretem. (0 pont)
- b) ...a múltó évekre emlékeztet. (5 pont)
- c) ...szuper alkalom az ünneplésre. (3 pont)

24–35 pont:

A fontossági listádon első helyen szerepel a szépség és a jó megjelenés. Hogy mindig körültekintő vagy a ruha- és sminkválasztást illetően, hogy minden helyzetben a legjobbat szeretnéd mutatni magadból másoknak, és hogy sokat teszel azért, hogy fitt maradj, akár pozitív tulajdonságod is lehetne. Csak hogy nálad némiképp felborult az egyensúly; egyre inkább a külsőségek alapján ítélsz meg másokat, szinte minden alkalomról csak a saját szépséged turbózása jut eszedbe. Itt az ideje, hogy lazíts egy kicsit: ne hagyd, hogy néhány pluszkiló határozza meg az életed, ne ásd el magad, ha szebb lányokkal találkozol, inkább fogadd el, hogy te sem vagy tökéletes, de a hibáiddal éppúgy együtt lehet élni, mint a tudattal, hogy nem kell kiöltözni, ha leugrasz a boltba.

12–23 pont:

Szeretsz igényesen öltözni, szép ruhákba bújni, és ha csak teheted, odafigyelsz arra, hogy ápolt legyen a megjelenésed, hiszen te is tudod, a belső szépség gyakran nem áll meg önmagában. Tisztában vagy az adottságaiddal, és ha hiba csúszik a rendszerbe, a mértéktartás szigorú elvei mellett gondolkodsz el, hogyan változtathatnál, javíthatnál a helyzeten. Szerencsés hozzáállásodnak köszönhetően, ha csábítanak is a külsőségek, pontosan tudod, hogy semmi értelme órákig ácsorogni a tükör előtt, ahogy az se vezet sehova, ha a fél életedet az áruházban töltöd, szebbnél szebb ruhák után kutatva. A későbbiekben is légy részen, és ne hagyd, hogy ez a lazaság lustaságá minősüljön át.

0–11 pont:

A szépség és a külső csillogás közel sem minden, ezt jól tudjuk. Ugyanakkor az sem járja, hogy egész életedben nemtörődöm hozzáállással sanyargatod önmagad. Szolid, visszafogott, szerény jellem vagy? Oké, az viszont, hogy alig foglalkozol magaddal, hogy gondolkodás nélkül öltözködsz suliba menet, hogy csak szigorúan kötelező alkalmakkor vásárolsz magadnak ruhákat, és ha tehetnéd, a pénteki buliba is mackónadrágban mennél, már túlmutat önmagán. Ez a lazaság ugyanis már veszélyesen közel áll ahhoz, amit mások hanyagságnak és elhanyagoltságnak neveznek. Ha pozitív fordulatot szeretnél elérni, mostantól néhány változtatást kell beiktatnod: tölts reggelente 10 perccel többet a tükör előtt, gondolkodj rajta, hogyan öltözködhetsz előnyösebben, kérd meg egy barátnődet, hogy vásároljatok egy-két csini új ruhát neked, és ha gond van az alakoddal, ne hanyagold tovább a problémát, varázzold elő a futócipőt a szekrény mélyéről.

„Kedves Bizalmas!

Tizennégy éves lány vagyok, és egy hónapja járok egy fiúval. Amikor elkezdünk járni, nagyon tetszett, izgalmas volt vele lenni, de az utóbbi időben azt vettem észre, hogy minél többet vagyunk együtt, annál unalmasabb. Ahogy többet megtudtam róla, mintha elvesztette volna a varázsát. Szép, aranyos, kedves fiú, tudom, hogy őszinte kellene, hogy legyek vele, de nem tudom, hogyan mondjam meg neki, hogy szakítsak vele. Sajnálom, ha megbántódna. Hogyan mondjam meg neki, hogy már nem tetszik? Az egészet még jobban komplikálja az is, hogy nekem most már az ő legjobb barátja sokkal jobban tetszik. Azt mondták a barátnőim, hallották, hogy én is tetszem neki, habár van már csaja neki is. Mit csináljak? Kérlek, adjál tanácsot!

Válasz:

Kedves Szabi!

Azt hiszem, hogy a te esetemben a két dolgot, a szakítást és az új szimpátiát jó lenne külön-külön, egy kis időeltolódással megoldani. Előbb szakítsál, és utána mutasd meg a másik fiúnak, hogy tetszik neked, még akkor is, ha ez a két dolog kötődik egymáshoz. Igazad van, hosszú távlatokra nézve az őszinteség a legjobb minden kapcsolatban, még akkor is, ha sokszor fáj. Te magad már eltávolodtál a fiútól, ami igen gyakran megtörténik olyankor, amikor jobban megismerjük a másik embert, a tulajdonságait, amikor az nem felel meg annak a képnek, amit kialakítottunk magunkban arról, aki nekünk tetszeni fog. Azért is létezik a „járás”, hogy az emberek megismerjék egymást. Hogy meglássák, akkor is vonzó és izgalmas lesz-e a másik, amikor már a rózsaszín szemüveg, amin keresztül látjuk a másikat, kezd kitisztulni, áttetszővé válni, a mindennapok, a jó és a rossz tulajdonságok, a viselkedés, a tettek hatására. Azt se felejtse el, hogy nincs szakítás fájdalom nélkül, legyen szó szerelemtől vagy barátságról. Tehát önts tiszta vizet a pohárba, és mond el a fiúnak, hogy ő egy kedves, szép és aranyos fiú, de nem ő számodra az igazi. Ami a másik fiút, a barátot illeti, kívánnám, hogy ő maga szakítson a lánnyal, akivel jár, és csak utána mutathatnád ki neki nyíltan, hogy mennyire tetszik. Addig is gyakorold a szemezés és a flörtölés csínját-bínját, és barátkozzál fiúkkal, lányokkal, mert meglehet, hogy nemsokára egy harmadik fiú lesz a láthatáron, aki még vonzóbb és érdekesebb lesz számodra, még a mostani fiú barátjánál is. Legyél türelmes magaddal, a te időd, a szerelmeid ideje még csak most jön el, amikor középiskolás leszel.

„Kedves Bizalmas sorok!

Tizenkét éves vagyok és az én problémám a kinézetem, a kilóim. Ötvenkilós vagyok. Hogyan soványodjak le, mert kövér vagyok. Segíts!

Válasz:

Kedves Tina!

Először is tudnod kell, hogy serdülőkorban, amikor az egész tested és lelked is fejlődésben van, nem szabad orvosi vagy legalább szülői felügyelet nélkül soványítókúrába fogni. Ahhoz pedig, hogy legalább hozzávetőleges képet kapjunk rólad, a testalkatodról, ismernünk kellene a testmagasságod adatát is. Az „ideális” testsúlyt a következőképpen számítjuk ki:

Testmagasság (cm) – 100 – 10%, de elég ha a testmagasságodból kivonod a 100-at, és már megtudhatod, hogy jól fejlődsz-e.

Ha mégis úgy érzed, hogy változtatnod kell a testsúlyodon, először is mozogj rendszeresen, tornázz, ugrálókötelezz. Fogyassz minél kevesebb édességet, péksüteményeket, gyorskaját (fast food), szokj le a nassolásról (chipsz és a többiek), helyett fogyassz gyümölcsöt, nyers és párolt

zöldséget, sovány párolt vagy gyorsan sült, grillezett húsokat, salátát, teljes kiőrlésű lisztből készült kenyeret és péksüteményt, tejet és tejtermékeket. Fontos, hogy ne hagyj ki egy étkezést sem. A napot reggelivel kezdjed, és könnyű vacsorával fejezzed, és legyen helye a tízórának és az uzsonnának is. A szervezetnek mindenre szüksége van a helyes működéshez: zsírokra, cukrokra, keményítőkre, ásványi anyagokra és vitaminokra is. Ha rendszeresen olvasod a Jó Pajtást, lapozgassd a korábbi számokat, mert szóltunk már az étkezési piramisról is. Tehát, rendszeresen mozogj, és figyeljél oda, hogy mit eszel, és máris jobban fogod érezni magad a bőrödben.

„Kedves Bizalmas sorok!

A legjobb barátnőmmel első osztályos korunk óta együtt vagyunk és barátkozunk. Most nyolcadikba járunk, és ösztől külön iskolába fogunk járni. El se tudom képzelni, hogy mi lesz velünk össze, mert sülve-főve együtt vagyunk. Néha a többiek »szíáminak« is becéznek bennünket. Persze van, hogy vitatkozunk, meg össze is veszünk, de gyorsan ki is békülünk, és ott folytatjuk, ahol abbahagytuk. Mit tegyünk, hogy ne szakadjon meg a barátságunk, hogy tartani tudjuk a kapcsolatot, és megmaradjunk a legjobb barátnőnek? Tudom, hogy biztosan lesznek új barátaink is, de ezt, ami van, meg szeretném őrizni. Mi lesz, ha nem lesz még egy ilyen barátnőm, mint ő?! Kérlek, segíts!

8”

Válasz:

Kedves Nyolcadikos!

Egy dolog tuti, hogy még egy ilyen barátnőd, mint amilyen ő, biztosan nem lesz, hisz sok mindent megéltetek együtt. De lesz új, más alapokon fejlődő barátságod. Fel kell készülnöd arra is, hogy sok minden megváltozik majd mindkettőtök életében, és ha nem vagytok kizárólagosak egymással, ha nem akarjátok birtokolni egymást, ha elfogadjátok a fellépő változásokat, akkor nem kellene, hogy nagyobb gond legyen köztetek. Megmaradhatok egymás legfőbb bizalmasának, és azt hiszem, ez mindennél fontosabb. A kapcsolattartásnak manapság számos formája van, csak ki kell választanod a számotokra legmegfelelőbb, tartalmas kapcsolattartási formát. Egymásnak készíthettek naplót, a manapság divatos scrapbook magyarul albumkészítést jelent, és igencsak kreatív dolognak bizonyul. Meglephetitek egymást postán küldött apró ajándékokkal, és tervezzétek meg mind a ketten az időtöket, hogy tudjátok mikor lehettek együtt. Járhattok továbbra is együtt moziba, színházba, ha van nálatok, és persze ott vannak a hétvégék, amit, ha születek beleegyeznek, néha együtt is tölthettek. Sőt a nyári szünet egy részét is együtt tölthetitek, nyaralhattok vagy olyan ifjúsági táborba mehetek együtt, ahol mind a ketten jól érzitek majd magatokat. És még egyszer arról, ami a legfontosabb, a kizárólagosságról. Ha bármelyik oldalon új barátok lépnek be az életetekbe, igyekezzetek megismerni és elfogadni őket, ne féltékenykedjétek, inkább legyetek érdeklődők, nyitottak, mert biztos, hogy az új barátokkal mindkettőtök élete gazdagabb lesz. Ha nem jön be a közös dolog, akkor igyekezzetek időt találni arra, hogy néha ti ketten közös programot szervezzetek magatoknak, és így ápoljátok tovább a régi barátságotokat. Biztos, hogy a régi barátságotokat új alapokra kell majd helyezni, és ehhez megbeszélésre, toleranciára, engedékenységre, alkalmazkodásra is szükségetek lesz.

Szabi”

Tina”

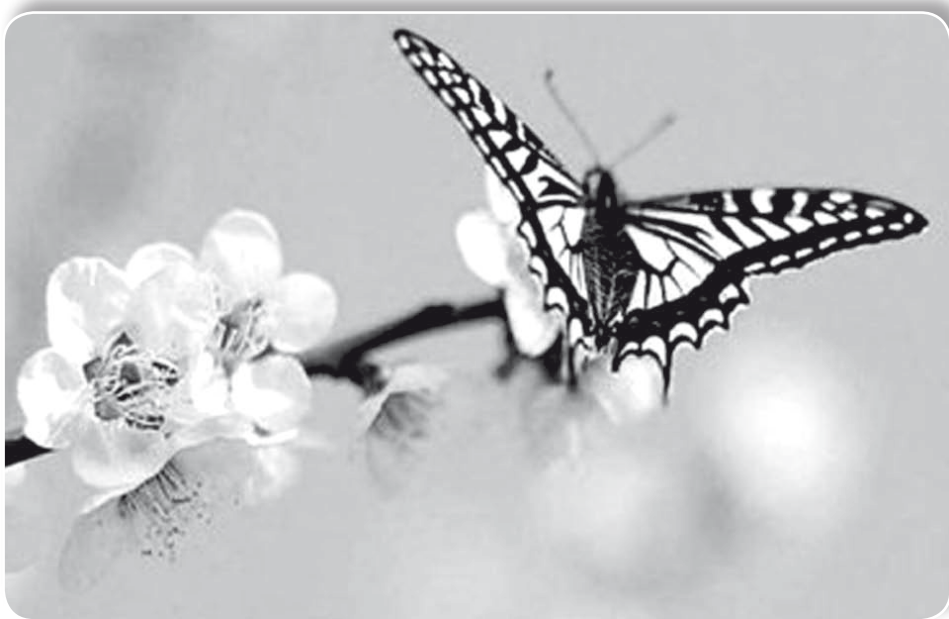

A kis vadcsereznye igazán véletlenül, afféle „talált gyerekként” került az erdőbe. Élete kezdetén egy öreg gyümölcsfa alatt lelt rá a nagy étvágyú seregély. A fűben szanaszéjjel heverő, utolsó, elfonnyadt szemek közül csipentette fel a csőrébe, s röptült vele a magas égbbe, majd leszállt az erdőnek egy bokros részén, hogy avatatlan szemek elől rejtve, nyugodtan csemegézhessen belőle. Csipegette, vagdosta a csőrével, majd amikor már nem talált rajta ennivalót, otthagya, és továbbállt.

A következő napokban a júniusi eső alaposan megáztatta a talajt, s az immár lecsupasztott magocskák beágyazódtak az erdő földjébe. Telt-múlt az idő, s a borsónyi kis mag megrepedt, apró hajszálygökerei maguknak utat keresve fúródtak a porhanyós talajba. A gyökerek lefelé törekedtek, mintha látogatást akarnának tenni az anyaföld mélyében, a vékonyka zöld szár pedig fölfelé, a világosság felé húzódkodott. Eleinte vaskosabbak voltak nála még a gaz s az erdei gyomok szárai is, azután lassan megerősödött. Törzse előbb hajlékony botocskához, majd seprűnyélhez vált hasonlatossá, később gyermekkar vastagságúra hizott. Sudár, egyenes tartása lett, de semmi több. Csenevész törzsével, összevissza nyújtózó barna ágacskaival senki sem vette komolyan. Igazán fel sem tűnt az ember magasságú gazban, s amikor még ki is levelesedett, teljesen beleolvadt a környezetébe. Szégyenkezett miatta eleget. Színtelen kis jöttmentnek érezte magát, akit éppen csak megtűnnek a nagyok, és attól félt, talán nem is nő tovább. Főként attól tartott, hogy soha, semmivel sem fog kitűnni az erdő aljnövényzetéből, a cserjék áthatolhatatlannak tűnő, zöld paravánt alkotó sűrűjéből. Szomorú kis életébe csupán a szomjoltó, langy tavaszi esők, a nyári szél tikkadtságot hozó forrósága s az őszi dér hoztak némi változatosságot, na meg az első hó bársonyosan puha érintése, mely habkönnyű fehér palástként borult gyöngye vállaira. Még a rovarok is elkerülték. Az éltető napfény csak akkor jutott el hozzá, amikor ősszel lehullott az őt körülvevő, hatalmas felkiáltójelként fölébe magasodó gyertyánok és bükkök lombja, vagy ha a viharos szél megtáncoltatta, kedvére hajlítgatta a szálas faóriások koronáját.

Csendben, esemény nélkül teltek a napjai, szelek szárnyán, gyorsan röptült az idő. Nem sok minden változott a környezetében. Az idő múlását csupán azon érezte, hogy egyszer kibújtak a zöld levelei, azután meg mind lehullottak. Nagy ritkán kidőlt egy-egy öreg fa, vagy új madárcsalád fészkelte a vastagabb ágakra, s ez így ment évről évre.

Egy tavaszon azonban, amikor a természet is még csak ébredőben volt, váratlanul új érzések kerítették hatalmukba. Az első nap-

A pillangófa

sugarak, mint ilyenkor mindig, jólesően melegengették ágait, rajtuk azonban, a szokásos, hosszúkás levélrügyek mellett, kis göböcskék kezdtek kinőni. Először azt hitte, valamiféle kór támadta meg, de fájdalmat nem érzett, a levelei ugyanúgy zöldültek, mint korábban, s a gyökerei sem lazultak meg, sőt, talán még jobban kapaszkodtak, szilárdan kötötték őt a földhöz.

A kis képződmények egyszer csak hasadozni kezdtek. Sajnálta, mert már elfogadta a létüket, hozzászokott a látványhoz, amittől egy kicsit végre ő is más lett. Most azonban úgy tűnt, kifakulnak, elhalnak, majd lehullanak, hogy részévé váljanak az erdő humuszos talajának. Már előre félt attól, hogy megint ugyanolyan jellegtelen lesz, mint azelőtt volt. Nehezen, de próbálta elfogadni az elfogadhatatlant.

A nagy, tüzes golyóbis napról napra melegebben süttött, beköszöntött az igazi tavasz. Egy reggel arra ébredt, hogy valami megváltozott körülötte. Mintha megint leesett volna a hó. De az nem lehet, ilyen meleg hajnalokon már nem szokott hó esni, legfeljebb eső! Akkor pedig valamiféle hófehér lepke raj pihenhetett meg ágaimon – gondolta –, bár a szárnyukat egyáltalában nem rezgettették, és amikor próbaképpen egy kicsit megrázkódott, egyetlen egy se rebbent fel közülük. A fehér pillangóhadat jobban szemügyre véve észrevette, van közöttük, amelyik még csak félig búj ki a gubójából. Az meg hogy lehet? Ilyet se látott még, amióta világ a világ! Hirtelen ráismert az előző nap még csak hasadozó, zöld kis göböcskére, vagyis hogy abból is félig kibújt egy pillangó. De hiszen akkor ő pillangófa!

Miközben ezen morfondírozott, zümmögő hang hallatszott, és egy sárga csíkos, pihén pihés kis rovar telepedett a fehér pillére.

– Nem méz onnan – rivalt rá –, hagyd békén az én pillangóimat!

– Micsodáidat?! – ámult el a méhecske. Aztán hirtelen rájött. – Te buta kis vadcsereznyefa! Nincs neked pillangód egy se, de csodaszépen kivirágoztál. Biztosan ezek az első virágaid, azért nem ismerted fel őket. Légy büszke magadra, te vagy itt a legszebb!

A kis vadcsereznyefát kimondhatatlanul jó érzés töltötte el. Megdicsérték, szépnek tartják, talán mégsem olyan haszontalan jószág ő! A nap folyamán egyre több méhecske dongta körül, és ő boldogan tárta ki előttük virágai kelyhét, s csak adakozott, adakozott. A körülötte lévő hatalmas, öreg fák is mintha meghajtották volna felé a koronájukat, elismerésük jeléül, s a játékos kedvű szél is azt sugogta a fülébe: nagyra nőj, kicsi fácska, te vagy itt a legszebb!

Mire az üde tavaszt felváltotta a meleg nyár, a kis fa hófehér virágai helyén piros, később feketébe hajló apró cseresznyeszemek jelentek meg. Többé magányos sem volt. Látogatták a madarak, s az erdő apró rágcsálói is bele-belekóstoltak a földre hullott keserű csemegébe. Színes bogói a zöld paraván élő díszé lett a kis fa.

Beköszöntött az ősz, és tarka-barka, sárgáspirosan zöldesbarna leveleivel ő megint csak felhívta magára a figyelmet. A tél múltával aztán alig győzte kívánni, hogy újra csókot lehessen ágaiba az első tavaszi nap, virágot bonthasson, s a bolondos szél erdőszerte hírül adja: kivirágzott a kis vadcsereznyefa, és már megint ő a legszebb...

Mester Györgyi

A futás – avagy a láb mindig kéznél van

A futás az egyik legolcsóbb sport. Nem kell hozzá különleges felszerelés, elég egy jó sportcipő, és már lehet is indulni! A futás kikapcsol, felpeszdit, jó a tüdőnek, a vérkeringésnek, az immunrendszernek. Mint ahogy azt a művelők magas száma is jelzi, a futás az egyik legegyszerűbb, mégis legnagyobb sikerű sportág, amit sohasem késő elkezdni. Azonban jó odafigyelni néhány dologra:

– A kezdők vagy túlsúlyosok először csak a tempós sétálást váltogassák a kocogással, és időről időre csökkentsék a séta idejét.

– Fontos a jó futócipő kiválasztása. Bár ez egy olcsó(bb) sport, azért ha sokat futunk, a lábunk meghálálja a jó cipőt!

– Haladók fokozatosan növeljék a terhelést. Ez lehet az időtartam, a sebesség vagy a terep is. Jó, ha változatos terepen végezzük az edzéseket, így mindig új ingerként hat a mozgás.

– Végül ne felejtsük, társaságban még jobb sportolni! Vegyünk rá valakit, hogy jár-

jon velünk futni, így a motiváció is meglesz, nehezebb kifogást adni önmagunknak, és a versenyszellem is fejlődik.

A bemelegítés minden esetben alapos gimnasztikával kezdődjön, mozgassuk meg az ízületeket tetőtől talpig, körözzünk karral, derékkel, lábbal. Ezután séta, majd lassú futás képezze a bemelegítés további részét!

A futást lassan fokozzuk, mind edzésen belül, mind pedig edzésről edzésre. Ez lehet intenzitásbeli vagy távolságbeli fokozás is. Arra figyeljünk, hogy egyszerre csak egy tényezőt változtassunk, növeljünk, tehát a gyorsaság és a távolság együttes növelése valószínűleg kifulladásához vezethet.

Mit kell tudni az aranyhalakról?

Az aranyhalak társas lények, abban az értelemben, hogy jól megférnek egy akváriumban más halakkal együtt. Gyakran úsznak fel a vízfelszínre, hogy megegyessék őket.

Az aranyhalak gondozása egyszerűbb sok más háziállattal szemben. Bár azt tudni kell, hogy a környezetváltozásra érzékenyen reagálhatnak, és az esetleges stressztől betegek lehetnek. Semmiképp ne érintsd meg az állatot, csak ha valamilyen oknál fogva nagyon muszáj. Naponta egyszer etesd meg, de ne pusztá kézzel, mert különben baktériumokat juttathatsz a vízébe. Csak olyan dekorációt tegyél az akváriumba, amit kifejezetten erre a célra terveztek. Légy óvatos, hogy milyen halakat teszel egyazon akváriumba. Fontos, hogy a megfelelő akvárium mérete a halak számától és nagyságától függjön. A szakértők kb. 60 literes akváriumot javasolnak, melyet célszerű hetente egyszer kitisztítani.

Az aranyhalak átlagos élettartama kb. 4 év. Gyakori náluk a baktériumfertőzés, illetve fehér pöttyök jelenhetnek meg a testen, melyeket parazita fertőzés okoz. Ha ezt nem kezelik azonnal, szétterjedhet rajta, és nehezebben fog úszni, lélegezni, míg végül elpusztul. Mindkét betegség gyakoribb a gyenge immunrendszerrel rendelkező egyedeknél, ezért is fontos, hogy megfelelően gondozd a halat is, és a környezetet is, amiben él.

Remek háziállat azoknak, akik allergiások az állatszőrre, illetve nincs elég idejük, helyük vagy türelmük a kutyákhoz, macskákhoz és hörcsögökhöz. Nagyon szép állatok, kevesebb törődést igényelnek, és akár még trükkökre is meg lehet őket tanítani.

Fakanál bábok

Hozzávalók:

- fakanál
- akrilfestékek (sárga, fekete, piros, zöld)
- kartonlap
- ragasztó
- mozgó szemek.

Napocska készítése

Vegyél egy kerek fakanalat! Fesd be sárgára! Két rétegben egyenletesebb és fényesebb lesz a felülete. Az egyes rétegek között várd meg, hogy megszáradjon! Ezután fesd rá a száját, filctollal vagy zsírkrétával rajzolj neki pofikát, ill. két 5 mm-es szemet ragassz fel rá! Egy papírlapon rajzold körbe a fakanál fejét, rajzolj köré sugarakat, ezt a sablont vágd körül a sárgára festett kartonlapból. A sugarakat hobbiragasztóval ragaszd fel a

fakanál homorú oldalára, és kész a napocskabáb.

Méhecske vagy lepke

Az elkészítés a napocska-hoz hasonló, annyi különbséggel, hogy itt ovális fakanalat használunk. Először a testét fesd be sárgával, majd a méhecskéhez fekete csíkokat fess rá.

Utolsó lépés itt is a szárnyak felragasztása kartonból (a méhecskéhez sárgára, a lepkéhez pedig tetszés szerint színesre festheted).

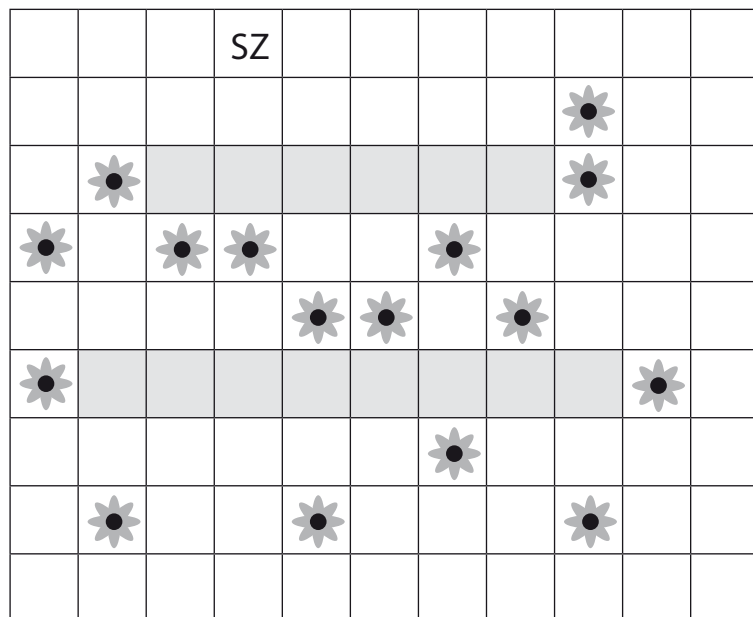
Katica

Itt kerek fakanalat használj! Először fesd meg a fejrészt és a pánccs elválasztását, majd ha ez megszáradt, a piros részt, végül száradás után fesd rá a fekete pettyeket.

TARKA OLDAL

Berakós rejtvény

– Ki az első a naplóban? – kérdezi a tanító bácsi.
Antal Csaba reszketve feláll, és mondja:
– Én vagyok.
– Na ülj le – néz rá a tanító bácsi.
Csaba vigyorogva leül, mire a tanító bácsi így szól:
– ...

Hogy mit mondott, megtudod, ha berakod a szavakat, betűhalmazokat a rejtvényrácsba.

Kétbetűsek: DÓ, EÁ, EE, EI, EU, ÉV, ŐS, RB, TŰ.

Hárombetűsek: ELV, GLM, LER, MTI, RÉR, SÓT, SZIA, TOM.

Négybetűsek: DIVA, ETÜD, ILKA, KEFE, LEPA, LIRA, NÓRA, ÓASZ, ROLÓ, TIED.

Ötbetűsek: ALVÁS, PEREG, TERVE.

Hatbetűs: TERVEL.

Nyolcbetűs: TILITOLI.

Kilencbetűs: TUBARÓZSA.

Tizenegy betűs: MEGSZAVAZTA, MEGSZERETETT.

Betűrejtvények

1

ÁS

2

MLETS

3

M_{RT}Ö+

4

K⁰⁰_ÁL

Skandináv rejtvény (20.)

Rejtvényünkben június népi megfelelőjét és egy népi időjósłást rejtettünk el.

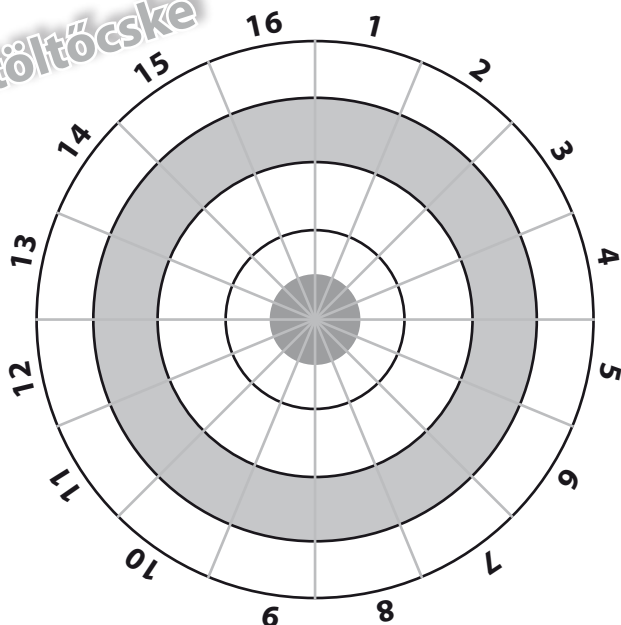
FIATALOK KÖSZÖNÉSE	AFRIKAI KÉRŐDZŐ ÁLLAT	1001	TŰZNYELV FORRÓ SZERBŰL (ÉK. F.)	ALKOTÁSRA ÖSZTÖNZŐ HANGULAT NORVÉGIA	ÉVIKE	
KÉN	EZ	RÓMAI VISELET			NÉVELŐ	
1						
OLASZ-ORSZÁG	ÁLLÓVÍZ		RÓMA EGYENMŰI	50	999	
	ALAPOS, PONTOS		1500			
3						EPER-SZEMI LÓRÁN LENKE
NORD	NEHEZTELES FORDÍTVA	MEG LEHET VENNİ BUDAPESTI EGYETEM		LÁTOD BEÜTI BÖLCŞÖ TESZI		
E NAPON						
	FORDÍTVA: EURÓPAI HATÁRFOLYÓ O. H. N.		KOS BETŰI	HANGTALAN NUL SZÁN	HANGTALAN ÉRV	FORDÍTVA ÁLL
APRÓ SZEMCSE INDULAT-SZÓ		MOCSARAS		SZAMÁR-BESZED ESZENYI ENIKŐ		LUXEMBURG
						Y. V.
	TUNÉZIA		PISZOK			SUGÁR
	AUSZTRIA		EGY			NÉMET ELŐLJÁRÓ
					JUTTAT	
					EME	

Olyan szót kell találnod, amely minden sorban megfelelő.

Szóbetoldó

		S					Ó		
	B	E					Á	L	
E	L	S					T	A	D
	J	E					E	L	
		S					I		

Kitöltőcske

Meghatározások: 1. Díszes, 2. Éjjeli állat, 3. Félrevezet, 4. Kenyeret vág, 5. Nem szeret, 6. Könyvet is rakhatnak rá, 7. Ilonka, 8. Keret, 9. Tóni, 10. Győz, 11. Énekesmadár, 12. Paradicsom, 13. Színültig, 14. Lekváros, 15. Szürkület után, 16. Ruhátlan.

A kiemelt körgyűrűben az Édes Anna szerzőjének nevét kapod.

Szókihúzó

G	V	A	S	R	Ó	Z	S	A
N	E	F	E	L	E	J	C	S
M	O	I	L	I	L	I	Y	Z
M	T	Á	T	I	K	A	Ü	Ó
S	O	Ö	N	L	G	R	A	R
I	Y	I	Á	V	Ö	L	I	Ó
R	I	M	L	M	O	R	L	T
I	E	S	T	I	K	E	Á	U
N	Á	G	V		L		D	F

CIKLÁMEN
DÁLIA
ESTIKE
FUTÓRÓZSA

IRIS
LILIOM
LILIOM
NEFELEJCS

TÁTIKA
ÜRÖM
VASRÓZSA
VIOLA

Húzd ki a fenti virágneveket balról jobbra, jobbról balra, fentről le, lentől fől és az átlók irányába.
Ha összeolvasod a kimaradt betűket, még egy virágnevet kapsz eredményül.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Kitöltőcske

1				
2				
3				
4				
5				

Meghatározások:

1. Nagyobb helység
2. Fizetőeszközünk
3. Nem ide
4. Injekciót ad
5. Az egyik szín

Az átlóban egy virág nevének kell kialakulnia.

Egy szó a megfejtés

- .. UGRÁS
- .. DOKTOR
- .. HÁT
- .. DARÁZS
- .. ERŐ
- .. TOLVAJ
- .. ISTÁLLÓ

Keress olyan kétbetűs szót, és írd a pontok helyére, amely mind a hét szóval értelmes összetett szót alkot.

A 19. szám megfejtései

Keresztrejtvény

– Annyi baj legyen – feleli az asszony –, ki veszi azt észre.

Betűrejtvények

1. hétfő, 2. szerda, 3. péntek,
 4. három nap
- Számjáték**
164789235
297315846
538426197
716932584
429857613
385164972
872541369
643298751
951673428

Körszámtan

67 – először hozzáadunk 17-et, majd kivonunk belőle 9-et, s így folytatjuk.

Minirejtvény

teke

Szóberakó

1.

vízszintesen: kel, nap
függőlegesen: kén, lap

2.

vízszintesen: kút, rak
függőlegesen: kér, tok

3.

vízszintesen: kés, pók
függőlegesen: kap, sok

Mi a foglalkozásuk?

1. alezredes, 2. magyartanár,
3. adminisztrátor, 4. légtornász,
5. raktárnok, 6. rendőrtiszt

A 18. skandináv rejtvény megfejtése:

UTAS ÉS HOLDVILÁG,
A KIRÁLYNÉ NYAKLÁNCA,
PENDRAGON LEGENDA.

Könyvjutalmat kap:

Kovács Róbert, Kispiac

A fekete lovag

Hunyadi József regényéből
írta és rajzolta Fazekas Attila

Gyulafehérvár műholdas fotón

Gyulafehérvár, mai román nevén Alba Iulia 2002-ben kevéssel több mint 66 ezer lakosának nem egész három százaléka vallotta magát magyarnak; 1836 ember. Feltehetően azóta ez a szám is csökkent.

Lakosságának mai nemzetiségi összetétele egyáltalán nem tükrözi a magyar történelemben betöltött jelentőségét és nagyságát. Gyulafehérvár volt ugyanis – az ország, az Önálló Magyar Királyság három részre szakadását követően – a Keleti Magyar Királyság, illetve az erdélyi érsekség székhelye, 1542-től 1690-ig az Erdélyi Fejedelemség, egyáltalán az „ősi Erdély” fővárosa. Buda 1541-es elvesztését követően (rövid lippai tartózkodás után) ide érkezik Izabella királyné a csecsemő János Zsigmonddal, aki II. János néven magyar király és Erdély első fejedelme lesz. Ő az a csecsemőkirályfi, akit a török szultán a főurak kíséretében meghívott Óbuda alatt felvert táborába, s míg az ország vezetői odavoltak, a janicsárok megszállták Buda várát. Róla (is) szól Gárdonyi Géza Egri csillagokja, s ő az, akinek Erdélybe távozását Kemény Zsigmond Zord idő és Jókai Mór Fráter György című regénye is megjeleníti. „... elég lesz nektek, felség, Erdélyország meg az ezüst- és aranybányák meg a sóbányák, amelyek ott vannak. (...) A kegyelmes padisah tehát oltalmába fogja Budavárát és Magyarországot; s néhány nap múlva írásban adja át császári ígétét, hogy téged és fiadat meg fog védeni. Mihelyt pedig a gyermek nagykorú lesz, Budát és az országot visszaadja” – mondja a szultán követe a királynénak. Az ígéretből persze sohasem lett semmi, Budát százötven évvel később sikerül visszafoglalni a töröktől. Mind Izabella királyné, mind János Zsigmond fejedelem Gyulafehérvárott hunyt el (1559-ben, illetve 1571-ben); az érseki székesegyházban található anya és fia gazdagon díszített síremléke.

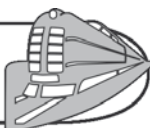
A Batthyáneum néven ismertté vált gyűjtemény (Batthyány Ignác püspök adománya alapozta meg 1789-ben) legértékesebb darabja a 9. századi Codex aureus: arany betűkkel írt Máté- és Márk-evangélium. A Gyulafehérvári kódexben található az egyik első, pontosabban a harmadik legrégebb magyar nyelvemlék is: a Gyulafehérvári glosszák, amely a 14. század elején keletkezett. A mai Románia területén található középkori latin kódexek legnagyobb része is ennek az 55 ezer könyvet tartalmazó könyvtárnak a részét képezik. Épülete valami-

Szent Mihály-székesegyház

kor templom és zárda volt: a trinitáriusoktól, vagyis a Szentháromság rabkiváltó rend tagjaitól vásárolta meg az alapító.

Az erdélyi püspökség alapítására Szent István idejében kerül sor, a király 1009-ben véglegesítette a róla szóló határozatot, az első székesegyház építését még az alapításkor megkezdték: alapjait több, 20. századi ásatás során tárták fel. A székesegyház története fényes események, szörnyű pusztulások és újjáépítések sorozata. Az első templomot a pogányok, a másodikat, amelynek építését Szent László király korában kezdték el, a tatárak pusztították el úgy, hogy rágyújtották az ide menekült lakosságra. A romokat a „legyilkoltak vére borította és az egész környék tele volt a holtak tetemeivel” – olvashatjuk Rogerius váradi kanonok beszámolójában. De az újjáépített templomot (ez a mai templom) is többször dúlta szász, török, havasföldi és német ellenség. Helyreállítása nagy erőfeszítéseket igényelt. 15. századi újjáépítéséhez egy török betörés után Hunyadi János is hozzájárult. A hadvezér nevéhez a templom gótikus stílusú meghosszabbítása fűződik. A törökverő, akinek idejéhez Gyulafehérvár egyik fénykora (a másik nagyszerű, „tündérkert” korszaka Bethlen Gábor fejedelem uralkodásának idejére [1613–1629] esik) kapcsolódik. A székesegyház déli mellékhajójában találhatók a Hunyadiak sírjai. A különböző pusztítások során megsérültek, feldúlták és áthelyezték

UTAZZ VELÜNK!

Gyulafehérvár

Hunyadi László szarkofágja

őket. Egyes állítások szerint: üresek. A török dúlás során, a 17. században I. Rákóczi György és Bethlen Gábor díszes síremlékét is összetörték. A templomban helyezték örök nyugalomra díszes sírba az 1559-ben meggyilkolt és hetven napig temetetlen Martinuzzi Fráter György földi maradványait, de a templom sírboltjában fejedelmek és erdélyi püspökök sora nyugszik.

Gyulafehérvárott tartott országgyűlést 1291-ben III. András király. Itt aratott fényes győzelmet Hunyadi János Mezőbég felett 1442-ben. Itt választották fejedelemmé I. Rákóczi Györgyöt, s e helyütt mondott le II. Rákóczi Ferenc fejedelem, II. Rákóczi Ferenc édesapja, akit ugyanitt választottak meg az erdélyi rendek 1704-ben.

A reformáció ideje alatt megszűnt püspökséget 1715-ben újjászervezik. A püspöki palotát még János Zsigmond alakította át fejedelmi székhelyéül. A jelenleg is látható reneszánsz palotát viszont itáliai építészek vezetésével Bethlen Gábor építtette. Gazdag belső díszítése tönkrement az 1658-as tatár-török dúlás, majd az 1700-as kaszárványá nyilvánítás során.

Az ezeréves gyulafehérvári érseki székesegyház (az egyik legjelentősebb román kori magyar emlék) és a város történelmi központja ma a világörökség része. Ottjártunkkor épp felújítások folytak a környezetében. Alig lehetett megközelíteni a templomot. Hatalmas erőgépek túrtak körülötte. Hiába mentünk át az 1921-ben épült ortodox katedrális és kolostor udvarába, onnan sem sikerült úgy fényképet készíteni a székesegyházzal, hogy ne látszanak se az erőgépek, se a rengeteg földhalom, s főleg ne a sorban fölállított toy-toy bódék.

Nagyszerű élményünket, a város és a székesegyház látásának örömét csökkentette a zuhogó eső és a tavaszi tél hidege. Természetesen egyetlen magyar szót sem hallottunk sehol. Mégis, úgy véljük, érdemes volt ott lenni.

Bence Erika

Ki ez a srác?

Bruno Mars mintha a semmiből robbant volna elő. Debütáló albuma a Doo-Wops & Hooligans a múlt év októberében jelent meg, a lemez első kislemeze a Just the Way You Are pedig meghódította a toplistákat, akárcsak a Grenade és a majomkodós Lazy Song. Ez utóbbi egy igazi hétvégi, semmittevő, lazulós, lustálkodó dal, a hozzá készített klipben pedig Bruno majombarátaival majomkodik egy szobában. Akárhogyan is, a lényeg az, hogy Bruno Mars romantikus, lágy stílusával, kellemes dalaival sokak kedvence lett. Azt azonban tudni kell róla, hogy már kölyökként is jelen volt a zenevilágba, mielőtt szólókarrierbe kezdett, sikeres dalszerző volt, úgyhogy mégsem az ismeretlenségből bukkant elő. Sőt, úgy tűnik, tudatosan építette a pályáját, és kívárta, hogy valóban megérjen a hírnévre.

Hogyan lett Bruno?

Bruno Mars valójában Pete Gene Hernandez néven született 1985. október 8-án, Waikikiben, Honolulu közelében, és ott is nevelkedett. Szülei először egy zenés rendezvényen találkoztak, ahol édesanyja hula-táncosnő volt, édesapja pedig ütőhangszereken játszott. Mars két éves korában kapta a Bruno becenevet, amelyet apja adott neki egy Bruno Sammartino nevű pufók arcú birkózóról.

Hogyan lett Mars?

Tizenhét évesen, érettségi után Los Angelesbe költözött, hogy folytassa zenei karrierjét. Ekkor vette fel valójában az édesapja által ráragasztott Bruno becenevet, majd hozzátette a Marst is, amivel a lányok kritizálták. Nem volt ugyanis egy túlzottan pörgős, földhözragadt személyiség, gyakran elmélázott, és mindig álmodozott. Mondták is róla a csajok, hogy olyan, mintha a Marsról pottyant volna a földre.

Dalszerzőből popelőadó?

Bruno Mars tehát zenészcsaládból származik, és őt testvérével együtt nagyrészt ennek köszönheti, hogy többféle zenei stílushoz ke-

rült közel, például a reggae-hez, a rockhoz, a hiphophoz és az R&B-hez. Fiatalabb korában, Michael Jackson, Elvis Presley, a The Isley Brothers és a The Temptations hatottak rá zeneileg. Alig volt ötéves, amikor egy magazin „kicsi Elvisnek” nevezte, két évre rá pedig szerepelt a Nászút Las Vegasban, amelyben a fiatalkori Elvis alakította.

Mielőtt sikeres szólóelőadóvá vált volna, már elismert zenei producer és szövegíró volt. Együttműködött Flo-Ridával és a Sugababeszel. Egyik albumukon még háttérénekesként is hallható.

Először mégis a Far East Movement formáció második albumának 3D című számában tűnt fel. Átütő sikert szólóelőadóként B.o.B Nothin' on You és Travie McCoy Billionaire című dalai hozták meg neki. A sikeren felbuzdulva Mars kiadta debütáló EP-jét az It's a Better If You Don't Understandot. Közreműködő előadóként Cee Lo Green és B.o.B is megjelent a lemezen.

Most, hogy végre azt is tudjuk, miből lesz a cserebogár, vagyis a csodabogár, meséljen maga Bruno Mars, a zenei ízlésének alakulásáról.

Kik hatnak rád?

Figyelemmel követem a legnagyobbakat, mert szerintem egyáltalán nem szégyen az idősebbektől tanulni. Nagy rajongója vagyok Elvisnek, aki amikor felment a színpadra, azonnal lázba hozta az embereket. Hihetetlen karizmája és hatalma volt, a lányok megőrültek érte. Ugyanez elmondható Prince-ről vagy akár a The Police-ről (Sting korábbi együttese) is. Ezek a pasasok jól tudják, hogy mit akarnak látni az emberek, amikor elmennek egy show-ra. Épp ezért figyelem ezeket a fickókat, hogy különféle fortélyokat tanuljak tőlük.

A családot milyen mértékben segíted ahhoz, hogy zenész legyél?

Nagyan, és sokat számít az is, hogy Hawaiiin nőttem fel. Ez tett olyan emberré, amilyen vagyok. Sokszor léptem fel ott édesapám bandájával. A családban mindenki énekel, és játszik valamilyen hangszereken. A nagybátyám hihetetlen gitárjátékos, apám kitűnően zenél különféle ütőhangszereken, a testvérem pedig egy remek dobos, aki egyébként a zenekarunkban játszik. Mondhatom, hogy bele-születtem a zenevilágba.

Milyennek látod ezt a zenevilágot?

Rájöttem: ahhoz, hogy igazi művész legyek, tisztán kell látnom a zeneipart és saját magamat. Ezért nem léptem rögtön reflektorfénybe. Sok előadó abba bukik bele, hogy túl korán szerződtenek le, amikor még nem igazán tudja, hogy mivé akar válni. Számomra most már minden dal, amit írok vagy előadok, teljesen rólam szól.

Összeállította: L. M.

Bruno Mars

Just The Way You Are

*Oh her eyes, her eyes
Make the stars look like they're not shining
Her hair, her hair
Falls perfectly without her trying*

*She's so beautiful
And I tell her every day*

*Yeah I know, I know
When I compliment her
She won't believe me
And it's so, it's so
Sad to think she don't see what I see*

*But every time she asks me do I look okay
I say*

*When I see your face
There's not a thing that I would change
Cause you're amazing
Just the way you are
And when you smile,
The whole world stops and stares for awhile
Cause girl you're amazing
Just the way you are*

*Her lips, her lips
I could kiss them all day if she'd let me
Her laugh, her laugh
She hates but I think it's so sexy*

*She's so beautiful
And I tell her every day*

*Oh you know, you know, you know
I'd never ask you to change
If perfect is what you're searching for
Then just stay the same*

*So don't even bother asking
If you look okay
You know I say*

*When I see your face
There's not a thing that I would change
Cause you're amazing
Just the way you are
And when you smile,
The whole world stops and stares for awhile
Cause girl you're amazing
Just the way you are*

*The way you are
The way you are
Girl you're amazing
Just the way you are*

*When I see your face
There's not a thing that I would change
Cause you're amazing
Just the way you are
And when you smile,
The whole world stops and stares for awhile
Cause girl you're amazing
Just the way you are*

A Kung-fu Panda hatása

Ezekben a napokban mutatják be a magyarországi mozik is a Kung-fu Panda második részét. Csakúgy, mint a rajzfilmsiker első részében, a másodikban is Angelina Jolie adja a hangját a Tigrisnek. Elmondása szerint az új szerep lázban tartja az egész családot: – Köszönve a Kung-fu Pandának, a fiaimat teljesen hatalmába kerítette a küzdősportok iránti szenvedély, ezért elkezdtek harcművészettel foglalkozni. Szerintem, ha a kölykök karatéznek vagy cselgáncsoznak, nemcsak a testüket edzik, hanem a lelküket és a szellemüket is megerősítik. Ezenkívül önuralmat és tiszteletet is tanulnak, ami nagyon fontos – mesélte a sztár. A Kung-fu Panda második részét május végén mutatták be az amerikai mozik.

Emlékmás új szereplőkkel

Ethan Hawke és Colin Farrell főszereplésével újraforgatják az Emlékmást. Ez az akciófilm 1990-ben valódi világsiker volt, köszönhetően a hatalmas költségvetésnek és a címszereplő Arnold Schwarzeneggernek. Az elmúlt 20 évben azonban a film technológiailag eléggé elavult, Schwarzenegger pedig inkább politizál, mint színészkedik. Bizonyára lefoglalják a magánéleti zűrjei is, például a válása, de azért valljuk be őszintén, a húsz az húsz év, és az egykori osztrák tölgy egy kicsit valóban kiöregedett a csihi-puhi filmekben való szereplésből. Akárhogyan is legyen, Hollywoodban gondoltak egy nagyot, és újraforgatják az egykori mozisikert, amely a két évtizedes számítógépes trükkfejlődésnek köszönhetően valószínűleg látványos lesz. A filmben Ethan Hawk lesz Schwarzenegger utódja, mellette pedig főbb szerepekben feltűnik Colin Farrell, Jessica Biel és Kate Beckinsale. Az Emlékmás újkori változatát Len Wiseman rendezi, aki a Die Hard 4.0-ot is jegyzi. A stáb ebben a hónapban kezdi meg a forgatást a kanadai Torontóban.

Pelenkák és mikrofon

Jennifer Lopez az elhúzó babázás után, még alig tért vissza a csillogó sztárvilágba, máris a mély vízbe vetette magát és a munkába temetkezett. Az is lehet, hogy a sztár munkamániás, és habár szeretettel babusgatta ikreit, valószínűleg nem jól tűrte a nyugalmat. Az énekesnő új albumával robbant be ismét a köztudatba, és ezzel bizonyára egy kicsit felbolygatta a családi idillt. Talán épp Max és Emme elevensége „kényszerítette vissza” a zenei pályára, hi-

szen a csöppségek háromévesek múltak, és a gyerekek köztudottan ilyenkor a legmozgékonyabbak. Tulajdonképpen mindez nem számít. A lényeg az, hogy a Love? hatalmas siker: – A családom áll nálam ez első helyen, de ugyan-

akkor éneklés, táncolás és zene nélkül sem tudnék élni. A színpad és a nyilvánosság nagyon fontos számomra – mondta J. Lo, aki az American Idol című tehetségkutatóban is bevállalta a zsűrizést.

Lakókocsiban lazít

Mit tesz egy sztár, ha tele van a feje mindennel? Minden híresség mást. Matthew McConaughey például a saját lakókocsijában tölti fel magát, amikor néhány napos szörftúrákra megy. Camila Alves megbízik a párjában, és olykor szabadnapokkal jutalmazza. Így, ha Matthew McConaughey-nek zsong a feje, elkéri magát a barátnőjétől, búcsút mond gyermekeinek, Levinek és Vidának, bepattan a lakókocsijába, és megpattan. A színész szerint ugyanis nincs jobb módja a lazításnak, mint néhány nap kirándulás, autózás és szörfözés. A sztár nagyon szeret Texasban bolyongani: – Semmi sem felszabadítóbb, mint a végtelen Texasban autózni. Maga a szabadság! – állítja a színész, akinek hamarosan ismét lesz ideje lazítani, hiszen legújabb filmjét, Az igazság ára című jogi krimi nemrég mutatták be.

Dzsesszbalett

A mikor első osztályba indultam, a szüleim beíratkaptak egy dzsesszbalettklubba is. Már negyedik éve ugyanazzal a csapattal táncolok, nagyon megszoktuk egymást. Hetente háromszor edzünk, és már alig várom azt a napot, amikor próbára kell menni. Évente öt-hat fellépésünk is van: tévéfellépések, a városban lévő gyermekfesztiválon is részt veszünk. Vajdaság több városában is versenyeztünk. Nemzetközi versenyekre is felkészítenek bennünket. Az idén Spanyolországban lesz a nemzetközi táncverseny. Sajnos még egy külföldi versenyre sem tudtunk eljutni, mert

nem volt elég támogatója a középső csoportnak, amelyben én is táncolok. Így csak a legidősebb táncosaink mennek, akik majdnem mindig az első helyen végeznek. Az idei koreográfiával kétszer fogunk fellépni: a Zmáj Játékokon és a Baby Exiten.

Nagyon szeretek dzsesszbalettre járni. Minden lánynak javasolnám, hogy járjon táncolni. Nemcsak a versenyzés miatt, hanem a barátkozás és az egészséges életmód, helyes testtartás kialakítása miatt is.

Tolvaj Krisztina,
4.8, Petőfi Sándor iskola,
Újvidék

Káta Tanya 2011-es nyári program- ajánlata

2011. június 13–18. Firka tábor

2011. június 20–25. Zöld tábor

2011. július 4–09. Kézműves tábor

2011. július 25–30. Angol tábor

2011. augusztus 1–6. Firka tábor 2

2011. augusztus 22–27. Zöld tábor 2

Érdeklődni: 024/731-222-es telefonszámon.

**A szervezők fenntartják a jogot
a táborok időpontjainak változtatására**

A bitolai (Macedónia) Cirill és Metód Gyermekközpont által meghirdetett nemzetközi képzőművészeti pályázaton sikeresen szerepeltek a szabadkai EmArt Műhely növendékei. **Čopić Krisztina** CD-karcáért, **Rác Gyöngyi** pedig linómetszetéért kapott oklevelet. A műhely megkapta a legjobb kollekcióért járó díjat: az **Aranycset oklevelet**. Érdekességként említjük meg, hogy az idei pályázatra 17 950 munka érkezett a világ harminc országából.

EMI

Gyöngyi és Krisztina

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matiče srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság AT
Oktatásügyi,
Tájékoztatói, valamint
Kisebbségi Titkársága

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

Szerbiai Művelődési
Minisztérium

A határon túl élő magyarok
megsegítéséért

INTERNET

Internet szolgáltatás
ADSL - Wireless - DialUp
Számítógépek árusítása
kedvező hitelfeltételekkel
Hálózatok telepítése és karbantartása

(024) 555-765 Karadjordje Uti 2. Szabadka
support@tippnet.rs www.tippnet.rs

Jó Pajtás

Vajdasági magyar gyermeklap

■ YU ISSN 0350-9141 ■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■
 ■ Kiadja a Magyar Szó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Megbízott igazgató: **Bordás Győző** ■ Főszerkesztő: **Pressburger Csaba** ■ Szerkesztő: **Lennert Géza** ■
 ■ Törzslétes: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár: **Fehér Mária** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■
 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Kft. lapterjesztő osztálya, telefon és fax terjesztési ügyekben: 021/557-304 ■
 ■ Dinárfolyószámla: 340-15329-18 Erste Bank Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■
 ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■
 ■ Készült a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■
 ■ Jó Pajtás az interneten: URL: <http://www.jopajtas.info> ■ e-mail: szerek@jopajtas.info ■